

Grația și veșnica tinerețe a
dansului popular românesc.
Fotografie de Clara SPITZER

Cititorii ne scriu, noi răspundem

orașe transpolare

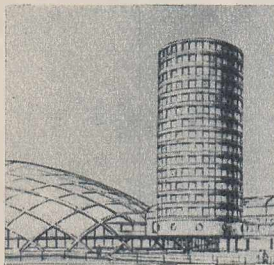
„Aș vrea să cunosc unele date despre orașele arctice sovietice și mai ales despre orașul transpolar ce se va construi pe baza unui proiect special“.

B. TRUȘCULESCU,
București

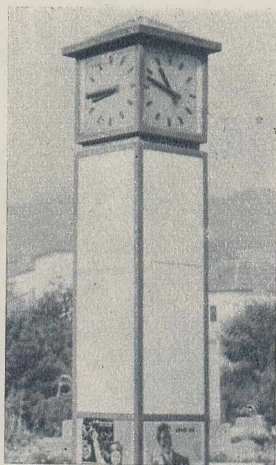
În Uniunea Sovietică există, dincolo de Cercul Polar de Nord, orașe mari și frumoase în care, în ciuda climii aspre, locuitorilor nu le lipsește nimic din confortul orașelor moderne. Printre acestea se numără Norilskul, supranumit „Veneția transpolară“ (vezi și „Flacăra“ nr. 20/1962), Vorkuta, Kirovskul, Moncegoriskul etc. Ele au luat ființă și s-au dezvoltat în urma descoperirii și valorificării în acele ținuturi îndepărtate a bogatelor zăcăminte de minereuri.

Pentru a oferi oamenilor condiții de viață și mai bune — una din mărețele sarcini înscrise în Programul P.C.U.S. — arhitecții sovietici au elaborat proiectul unui oraș arctic cu totul neobișnuit, un oraș cu climă artificială. Proiectul aparține colectivului de arhitecți și constructori ai filialei din Leningrad a Academiei de construcții și arhitectură a U.R.S.S. Întregul oraș va fi adăpostit sub un acoperiș de masă plastică, ceea ce va permite locuitorilor să se bucure de o climă prietenoasă.

Particularitate interesantă a acestui oraș arctic reprezintă faptul că va fi construit pe un uriaș planșeu artificial, ridicat cu un metru deasupra solului veșnic înghețat. Centrul orașului, în care vor fi grupate diferitele instituții, săli de concert, terenuri de sport, parcul, va fi protejat de o imensă cupolă transparentă. De aici vor porni — spre blocurile de locuințe, spre centrul medico-profilactic, spre depozite — bulevarde elegante, având șiele acoperișuri din material plastic. Casele de locuit, blocurile-turn cu 12-16 etaje vor avea o formă cilindrică, asigurându-li-se astfel o mai mare rezistență împotriva furiei furtunilor de zăpadă. Apartamentele, mobilate cu gust (mobila fiind montată o dată cu construcția casei), vor oferi maximum de confort. Aerul, mereu îmbogățit cu ajutorul unui sistem automat de aer condiționat, își va menține constant o temperatură plăcută. Orașele cu climă artificială sunt orașele viitorului apropiat.

Iată cum arată blocurile-turn ale viitorului oraș arctic.

cit o fi ceasul?

În centrul orașului Deva există de mai mulți ani un ceas public cu patru cadrane. Ceasul acesta se află instalat aici nu pentru a împiedica scuarul — în orice caz foarte frumos — ci pentru a indica ora exactă. Din păcate, el nu arată de multe ori nici măcar cu aproximație cit e ora ci, pur și simplu, stă. Stă nemișcat cu săptămânile și uneori cu lunile. Vă scriu aceste rânduri cu speranța că acei care ar trebui să aibă grijă de buna funcționare a ceasului îl vor repara, iar reparația va fi făcută în așa fel încât nu va necesita mereu noi intervenții.

Gh. MUNTEANU,
Deva, str. A. Vlaicu nr. 164

adevărul despre „omul zăpezilor“

„Doresc să cunosc părerea oamenilor de știință despre „omul zăpezilor““.

Gavril MARINCAT,
București

Răspunde prof. univ. RADU VULPE de la Institutul de arheologie al Academiei R.P.R.

„Omul zăpezilor“ nu există. Vișa produsă în ultimii ani, în gazetele din toată lumea, în jurul acestui pretins supraviețuitor al hominidilor de la începutul erei cuaternare s-a dovedit lipsită de temeiuri reale. Totul a pornit de la unele vechi superstiții populare din podișurile Asiei centrale, menținute și răsplindite cu deosebire de călugării mănăstirilor budiste din Tibet. Legende născocite pe baza acelor superstiții vorbesc de yeti, niște oameni sălbatici, păroși, trăind izolați prin peșterile înălțimilor cu zăpezi veșnice și coborând câteodată de acolo pentru a-i necăji pe locuitorii dinspre văi. Credința în asemenea ființe umane primitive coexistând foarte vag cu ideile elementare pe care știința ni le oferă despre omul pleis-

tocenic, adaptat la climatul fazelor glaciare, a sfârșit prin a seduce și închipuirea unora din exploratorii europeni care au ajuns prin acele meleaguri din Pamir ori din Himalaia. De aci diverse zvonuri și povești vinătoarești după care „omul zăpezilor“ ar fi fost văzut, urmărit, ba chiar provocat la luptă dreaptă, dar, ciudat, niciodată prins, ucis ori măcar fotografiat de la distanță. S-au evocat și indicii concrete — ca urme de pași grosolanți pe zăpadă — dar care, după cum s-a verificat ulterior, nu reprezentau de fapt decât urmele încălțămintei oamenilor noștri comuni, deformate prin topirea parțială a zăpezii, sub razele soarelui. De asemenea, într-o minăstire budistă s-a arătat și pielea capului unui atare om sălbatic, care se pretindea că ar fi fost scalpat cândva, demult. S-a constatat și în acel caz că nu era vorba decât de o bucată de blană din corpul unui animal oarecare, total străin de speța omenească.

În noianul de versiuni care au circulat cu privire la acest subiect, știința n-a găsit elemente temeinice pe baza cărora să poată lua în considerare problema unui „om al zăpezilor“ supraviețuind până în zilele noastre. De altfel, o asemenea ființă nici n-ar fi avut cu ce să se hrănească pe culmi greu accesibile, acoperite numai cu ghețuri și cu zăpezi, iar dacă s-ar fi avântat să-și caute hrana mai la vale, în ținuturi locuite, ar fi fost imposibil să nu-și fi făcut cunoscută prezența într-un mod mai sigur și mai direct decât se susține prin istorisirile de până acum. Adus în actualitate de fantezia unor exploratori prea creduli și de dorința de senzational a unor reporteri „omul zăpezilor“ dispare de pe orizontul științei spre a se închide în singurul său domeniu — acela al mitului.

pe aripile poveștilor

În timpul unei vizite la Casa pionierilor din Roman, am surprins acest grup de pionieri făcând lectură în camera poveștilor. Atmosfera de basm, creată aici nu numai de fabulația cârților citite dar și de frumoasele panouri decorative, cu scene din operele mareului povestitor Ion Creangă, care împodobesc încăperea, vrăjește ore în șir pe micii cititori.

V. BOGDĂNEȚ,
profesor, Bacău

de la fotocorespondenți

Noul bloc-turn, de 11 etaje, dat de curând în folosință în orașul Cluj. (C. Mica)

Mă „port“ ca la poalele Parîngului. (Alexandru Riegelhaupt, Petroșeni)

cititorii către cititori

Edward Kunin, Lodz, ul. Zielona 11 m. 9, R.P. Polonia, dorește să corespundă pe teme filatelice. Cunoaște rusa, engleza, franceza, germana și polona.

Vor să corespundă pe diferite teme (literatură, muzică, sport etc.) și să facă schimb de ilustrate următorii: Lucia Găfai, Ion Ungureanu și Cristache Bellu, profesori, Școala de 8 ani — Ștefănești, raion Teleajen, reg. Ploiești; Mătache Balan, 18-cătuș, Brăila, str. Nouă 48; Alexandru Ghibus, strungar, Craiova, str. Ilie Pintilie 1; Doina Ciceu, elevă, Belus, str. Burgundia Mare 32, reg. Crișana. Doresc să facă schimb de ilustrate și de mărci poștale următorii: M. Frangula, elevă, Școala profesională agricolă din com. Viziru, raion Brăila; Paraschiva Stroe și Marieta Coclea, eleve, com. Viziru, raion Brăila. Îi interesează schimbul de ilustrate pe următorii: Mihai Alexandrescu, mecanic, bloc 120, ap. 3, reg. Hunedoara; Băetu Oprea, elev, Reșița, Piața Lenin 19; Maria Dragomirescu, elevă, com. Tudor Vladimirescu, raion Băneasa, reg. Dobrogea; Aurelia Iliuța, elevă, Pălțiceni, str. 7 Noiembrie 60; Nineta Morileanu, elevă, Pălțiceni, str. Zorilor 2; Florica Nițu și Aglăița Forăscu, eleve, Pălțiceni, str. Gh. Dimitrov 89; Elena Musteață, profesoară, com. Gorobani, raion Huși, reg. Iași; Aurelia Litan, Brăila, cartierul 1 Mai, str. Neagră 12, reg. Galați; Nicolae Dumitru, funcționar, Ploiești, str. Ștefan Gheorghiu 256; Steluța Neacșu, elevă, Băilești, str. Tăbăcari 6, reg. Oltenia; Petrică Dara și Valer Lupean, furiașiți, Hunedoara, bloc 135, ap. 27, scara B.

pe scurt

Gheorghe Popovici, Moldova Nouă, regiunea Banat. Cursurile Facultății de filozofie durează cinci ani. Examenul de admitere va avea loc pe data de 7 septembrie, iar probele care se cer sînt următoarele: socialism științific (oral), limba și literatura română (scris și oral) și istoria R.P.R. (scris și oral).

Silvia Tătaru, Panciu, regiunea Galați. Trebuie să arătați aparatul dv. de fotografiat unui specialist, care își va putea da seama dacă este posibilă transformarea lui într-un aparat de mărît fotografii. Lentila aparatului de fotografiat poate fi șlefuită de un optician doar dacă nu are zgîrieturi prea adînci, însă rezultatele nu sînt totdeauna foarte satisfăcătoare. Substanța de lipit o găsiți la magazinele de produse chimice și metalurgice.

Costel Chira, electrician din Slobozia, ne informează că în raionul Slobozia construcțiile sînt în plină desfășurare. În stațiunea balneară Amara au fost puse la dispoziția oamenilor muncii veniți la odihnă în vara aceasta noi construcții, o policlinică și un oficiu P.T.T.R. Cititorii ne sesizează totodată că Editura „Meridiane“ nu tipărește decât 2-3 ilustrate din Amara, deși alți în stațiune cit și pe cuprinsul întregului raion sînt multe aspecte interesante care ar putea fi popularizate și pe această cale.

Ion Henț, Deva. Fotografia dv. reprezentînd ruinele cetății Deva este interesantă. Din păcate nu poate fi publicată din cauza dimensiunii prea mici a copiei trimise. Așadar, trimiteți-ne negativul sau o copie mărită la dimensiunea de cel puțin 9x12. Aceasta trebuie să fie și mărimea tuturor fotografiilor pe care le faceți pentru „Flacăra“.

Vasile Zavoda, lăcătuș, Toplet. Prima fotografie trimisă de dv. nu poate să apară în revistă, fiind o vedere de ansamblu în care nu se disting amănunte. Așteptăm noi fotografii de la dv., care să oglindească aspecte de muncă, realizări din viața culturală, construcții noi, culturi pitorești de natură etc. De tipărirea ilustratelor se ocupă Editura „Meridiane“, București, Piața Științei 1.

Constantin Glăvanu, Tg. Jiu. Pentru pregătirea operatorilor cinematografici de proiectie funcționează în București o Școală tehnică cinematografică în str. Galvani Tei nr. 18, raionul 1 Mai.

caricaturi de la cititori

Doctorul: Te doare?
Pacientul: Da, inima, tu pă motocicleta!

(Constantin Ciosu, Moinuști)

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI—Nr. 34 (378)
22 august 1962

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA ȘCINTEII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10.
int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

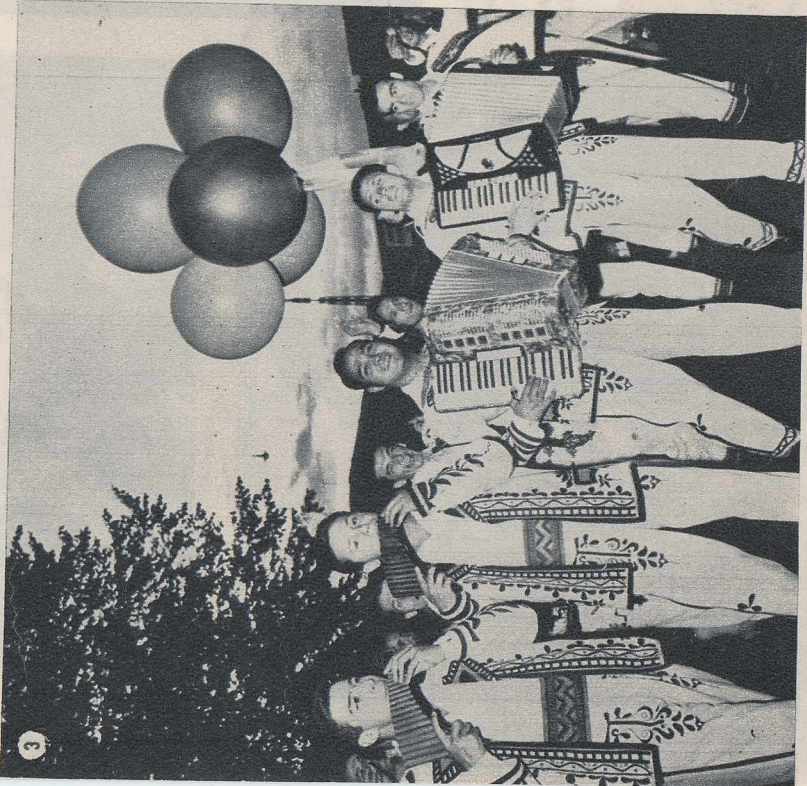
PREȚUL
ABONAMENTELOR:

3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Științei.

PREȚUL REVISTEI 2 LE

RUPTION DES STOCKS MES NUCLEAIRES !

⑤ În drum spre festivitatea de închidere a Festivalului; delegația română demonstrează pentru dezarmare, pentru distrugerea tuturor stocurilor de arme nucleare.

⑥ Sădirea unui pom al prieteniei în parcul Kaisaniemi de către V. Șevcenko, vicepreședintele Comitetului organizațiilor de tineret din Uniunea Sovietică.

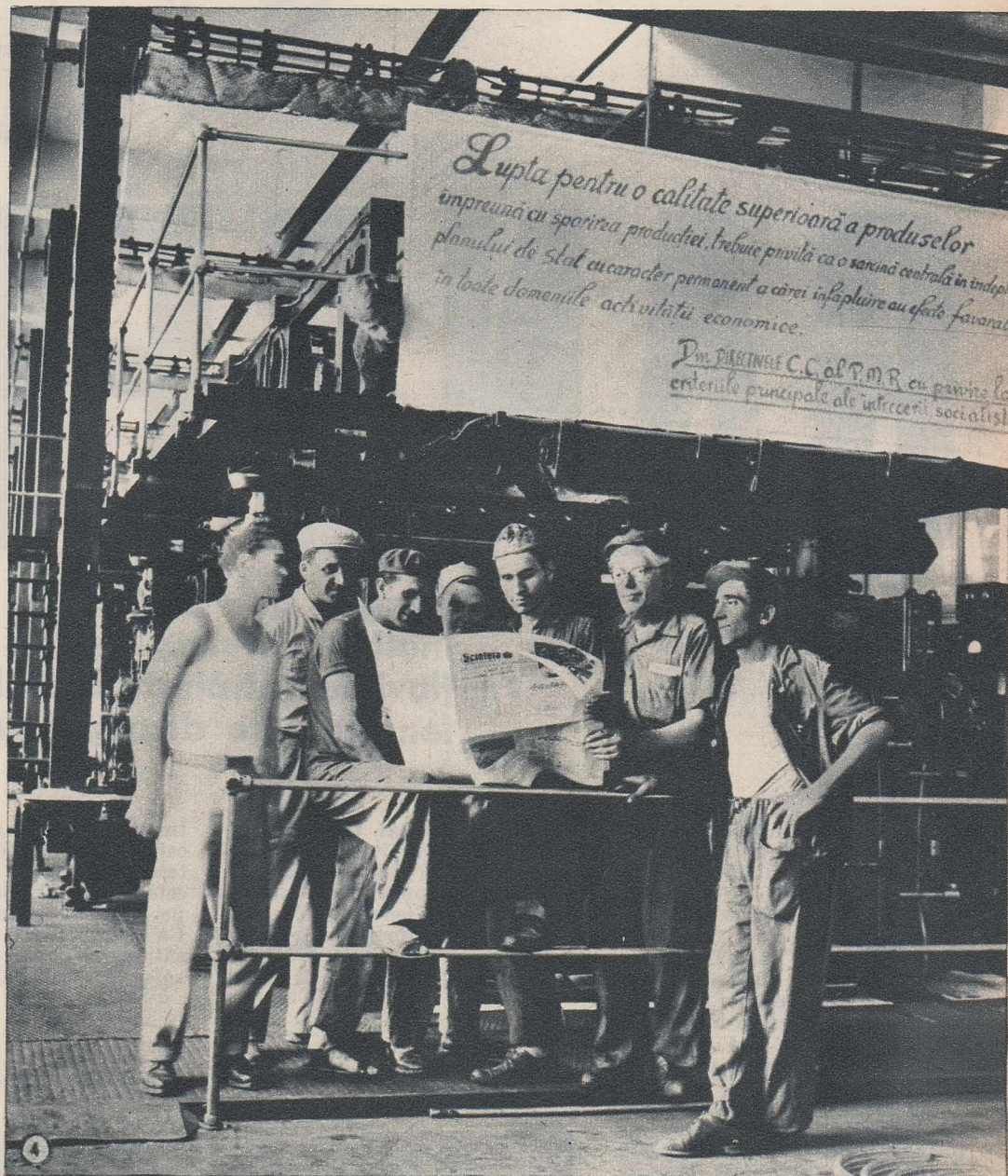
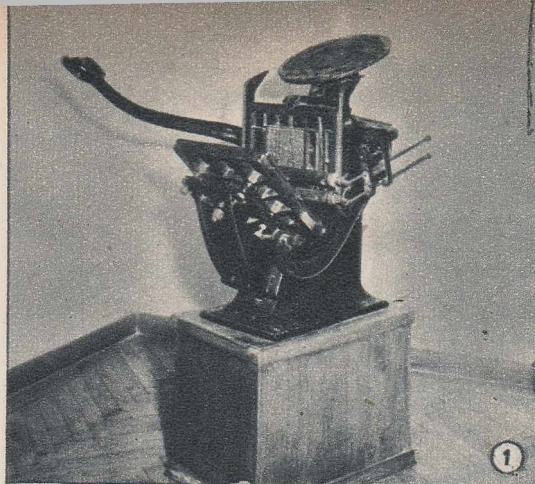
⑦ O amintire din partea delegaților cubanezi pentru micii locuitori ai Helsinkului.

⑧ Cavalcada circului pe străzile capitalei finlandeze.

⑨ Schimb de adrese. Prietenia înfiripată la Festival între tânăra libiană Kecigherian Hrantuhi și cele două fete sovietice — Galina Nerobeeva și Galina Zorina — va dăinui...

⑩ Cei doi tineri chitariști din Paraguay s-au dovedit buni creatori de antren.

De ziua presei

① Cuvântul partidului, îndemnul la luptă pentru eliberarea socială și politică, era transmis de ziaristii comuniști prin intermediul „Scanteii”, care în anii negri ai ilegalității se tipărea la această mașină modestă — boston.

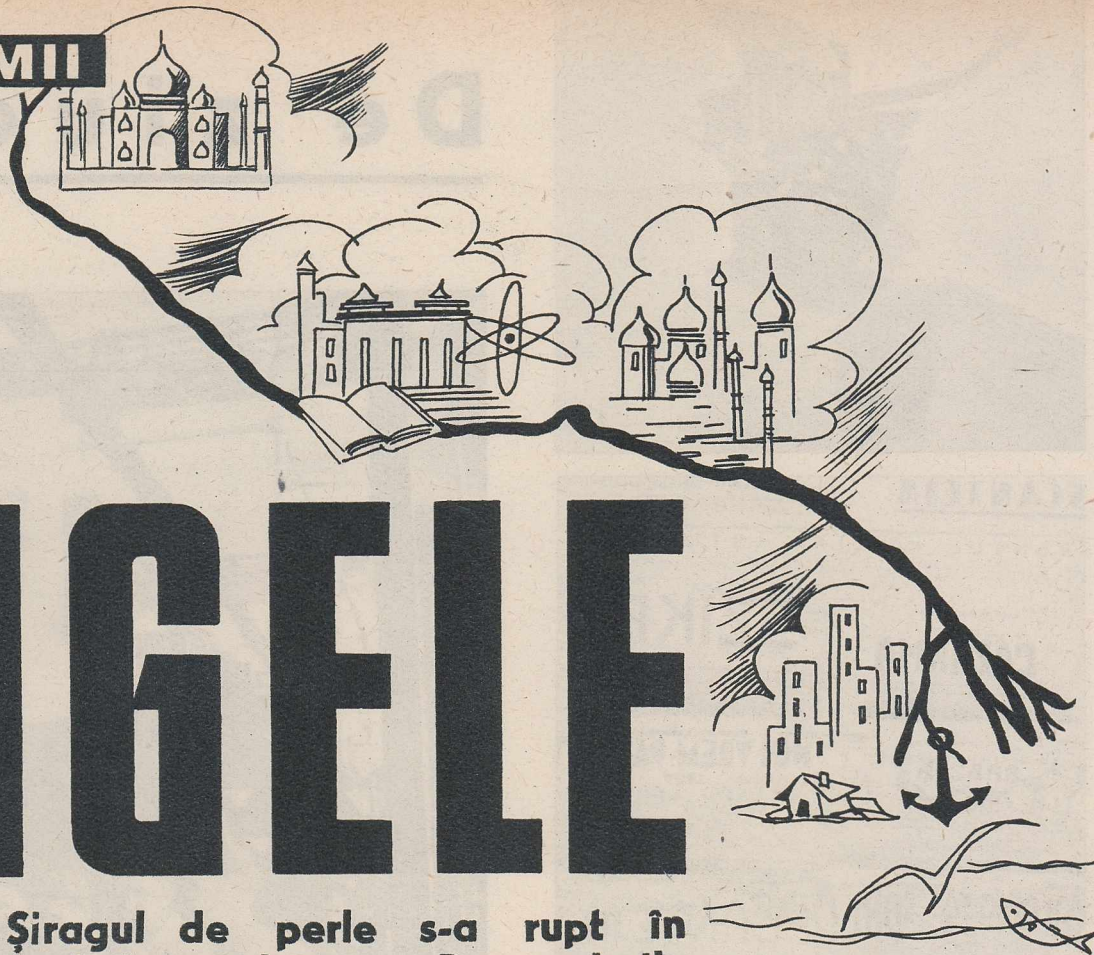
② O seamă de ziare ilegale editate de Partidul Comunist din România, înainte de al II-lea război mondial.

③ După douăzeci de ani de adâncă ilegalitate reapare, în 1944, cel mai iubit ziar al oamenilor muncii: „Scanteia”.

④ De la minusculul boston din ilegalitate, până la uriașa rotativă de la Casa Scanteii, care tipărește milioane de exemplare pe zi — iată un aspect al drumului străbătut de presa oamenilor muncii din țara noastră!...

⑤ După ce ies dintre cilindrii uriașei rotative de la Casa Scanteii, milioane de ziare sînt expediate, zilnic, pînă în cele mai îndepărtate cătune ale țării.

GANGELE

Șiragul de perle s-a rupt în înaltul cerului... — Pe malurile fluviului re trăiește o civilizație milenară și se dezvoltă noua Indie.

A

pele Gangelui vin din culmile Himalaiei ai-doma unui șirag de perle al cărui fir s-a rupt undeva în înaltul cerului". Astfel cîntă poetul marele fluviu care a dat naștere unor minunate

legende și care se identifică, într-o anumită măsură, cu însăși viața și cultura milenară a poporului indian.

120.000.000 de oameni trăiesc în bazinul Gangelui, care se întinde pe o lungime de 2.700 km și ocupă o suprafață de peste 1.000.000 de kilometri pătrați. În ceea ce privește debitul de apă, numai Rio Amazonas, Congo și Yangtze se pot lua la întrecere cu acest patriarh al fluviilor.

A vorbi mai pe larg despre vechile civilizații ce au înflorit cîndva de-a lungul apelor Gangelui, cînd liniștite, cînd involburate; despre însemnăta-tea economică a unui fluviu care străbate una din cele mai dens populate regiuni ale globului; despre orașele pe care le traversează — Allahabad, Patna, Benares... — ar însemna a trece în revistă aproape întreaga istorie a Indiei, a atinge nenumărate probleme ale vieții trecute și prezente a subcontinentului indian. Ne vom limita la cîteva însemnări fragmentare, urmînd cursul fluviului în goana lui neobosită spre golful Bengal.

Mausoleul împărătesei

În drumul nostru să cotim mai întîi pe un afluent al

Gangelui, Gemna, pe ale cărui maluri, în apropiere de orașul Agra, se înalță unul din cele mai frumoase monumente ale artei musulmane indiene, Taj Mahal.

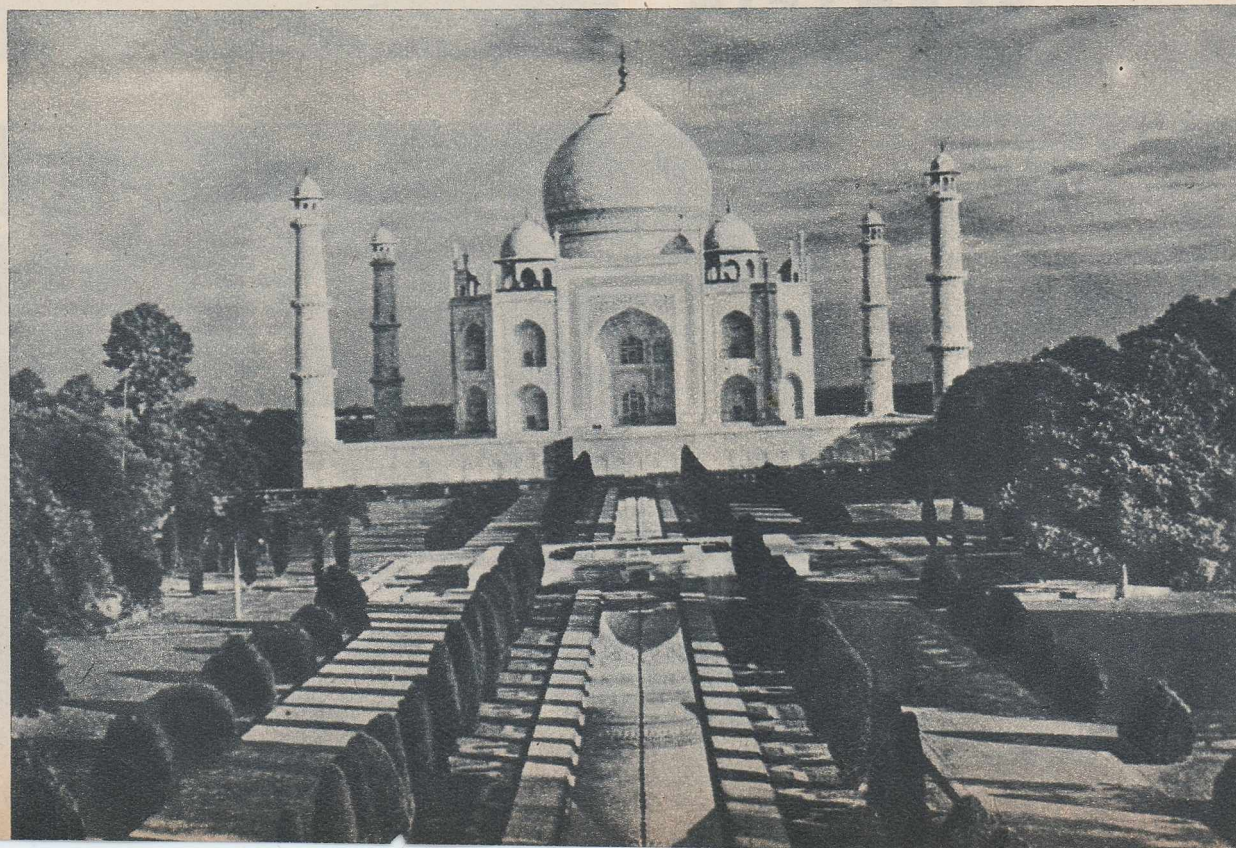
Taj Mahal a fost construit pe la jumătatea secolului al XVII-lea de împăratul Șah-Jahan în amin-

tirea soției sale, Mumbaz-mahal, care a murit pe cînd dădea naș-tere unei fetei, al patruspreze-celea ei copil. Se povestește că, pe patul de moarte, împărăteasa i-a cerut soțului ei să nu se recă-sătorească și să-i dureze un mau-soleu a cărui faimă să dăinuie

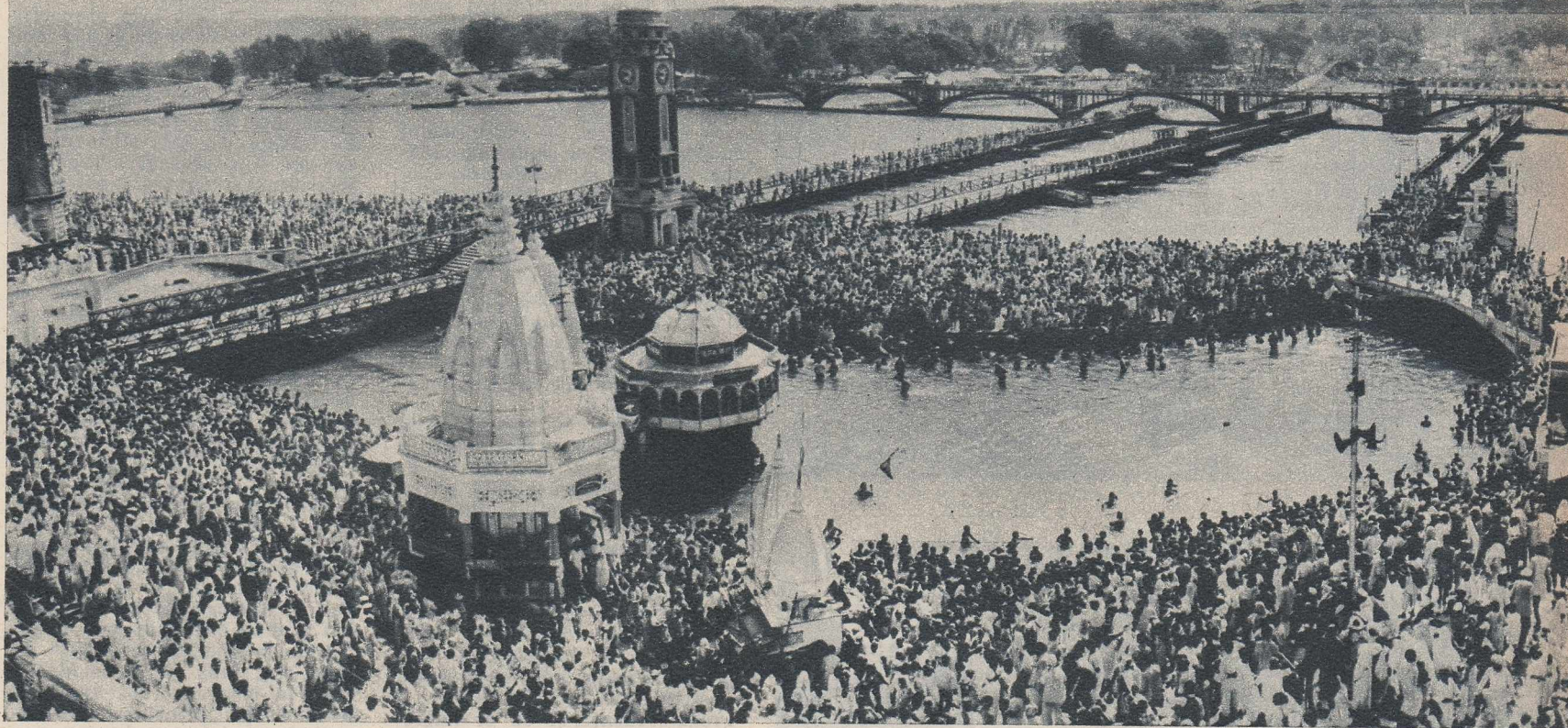
în veci. Și, în adevăr, nu mulți și-ar mai aminti astăzi de Șah-Jahan și de soția lui dacă numele lor n-ar fi rămas legate de acest măreț monument care an de an atrage zeci și zeci de mii de vizita-tori de pe întregul glob.

Mausoleul este în întregime

Taj Mahal, unul din cele mai faimoase monumente ale artei Indiene.

În decurs de doar câteva zile, peste două milioane de credincioși s-au îmbăiat anul acesta în Gange, la Hardwar, la sfârșitul pelerinajului Kumbh Mela.

construit din marmură albă, doar ornamentațiile fiind realizate în culori. Ni se spune că inscripțiile în litere arabe reproduc Coranul de la un capăt la altul și, având în vedere dimensiunile edificiului, acest lucru nici nu este greu de crezut. Cele două sarcofage masive de sub bolta principală sînt destinate împăratului și împărătesei dar, spre surprinderea noastră, aflăm că aceștia odihnesc în cavouri situate în subsol.

Taj Mahal este rodul unui impresionant efort colectiv. Pentru desăvîrșirea construcției, artiști și arhitecți vestiți au venit la Agra din toate părțile Indiei, cît și din Turcia, Persia și Arabia. La ornamentații au lucrat caligrafi din Shiraz și Bagdad, mozaicari din Lahore și artiști arabi. Sculptorul principal era de fel din Delhi, iar sculptorii florali din Multan.

Înseși materialele de construcție și de ornamentație au o proveniență foarte diversă: marmura albă a fost adusă din Jaipur, diamantele din Panna, turcoazele din Tibet, crizolitele din Valea Nilului, rubinele din Badakshan și celelalte pietre prețioase din alte părți ale lumii.

Se spune că numărul constructorilor, al meseriașilor, meșteșugarilor și artiștilor a fost în medie de 20.000, iar lucrările au durat 20 de ani... Pe neînțelesul lui uimește faptul că această masă de oameni, lucrînd sub conducerea unor artiști de formație diferită, a reușit să realizeze un uriaș monument impresionant, locmai prin concepția sa unitară, prin armonia și simplitatea sa.

Jocul razelor solare, orbitoare, persistente, reflectate de marmura de o albeață imaculată, susurul fîntînilor arteziene, cîm-

piile unduitoare din depărtări — totul îți creează o impresie de desăvîrșită liniște, de încăntare interioară greu de exprimat în cuvinte.

Noaptea, mîngiat de razele lunii, mausoleul își schimbă întrucîtva înfățișarea. Radiază același calm maiestuos, aceeași liniște inefabilă, dar și un anumit mister, o înfiorare neștiută.

Înfruntînd cu seninătate veacurile, Taj Mahal deapănă an de an povestea sa de iubire, slăvind puterea creatoare a artei.

„Pămîntul era mort, tare ca piatra; priviți cum l-am îngrijit”

Dacă poezii asemuiesc Gangele cu un șirag de perle, pentru milioane de țărani el reprezintă o forță dătătoare de viață, înseamnă fertilitatea ogoarelor, pîinea cea de toate zilele.

Nu e mult de cînd, pe aceste meleaguri, cotropitorii englezi, care au construit cu munca sclavilor canale și lacuri de acumulare, făceau comerț cu... apă. Apa indiană era vîndută poporului indian! Iar dacă țărani nu se învoiau la preț, vanele de fier ale ecluzelor erau coborîte și peste ogoare își întindea aripile morții seceta.

Englezii au părăsit scena după cucerirea independenței; au rămas însă moșierii, cărora țărani trebuiau să le plătească pînă și apa pe care o luau din fîntîni.

Un corespondent sovietic relata cu cîțiva ani în urmă o întîlnire semnificativă în statul Uttar-Pradeș, pe malul unui canal adînc ce se revărsa în Gange, canal reconstruit de guvernul indian.

La picioarele unei mobile unde se vedeau ruinele unui tem-

plu străvechi, pe o bucată de pămînt de 18-20 metri pătrați, curățată de moloz și încercuită cu un gard de piatră, un țaran purta un mic burduf cenușiu, stropind cu grijă pămîntul.

Cînd însoțitorul indian al corespondentului, Rao, se apropie de țaran, acesta încercă să-i sărute mîna, apoi se întinse pe pămînt și, lipindu-și obrazul de urma lăsată de piciorul lui Rao, exclamă:

— Stăpînel Slăvite stăpîn! E o minciună, eu nu fur apă din fîntînă, o aduc din canal.

Un zîmbet dureros apărură pe obrazul lui Rao:

— Se vede că acest om mă ia drept unul din vechilii moșierului de prin partea locului.

Țaranul șoptea:

— Nu mint, întrebați nevasta, nu mint.

El se îndreptă în fugă spre o femeie gîrbovită care adusese două coșuri mari, pline cu iarbă udă:

— Spune-i stăpînului de unde ai luat apă!

Frica apărură în ochii femeii.

— Omule — spuse Rao supărat — nu ne privește cîtuși de puțin de unde îți iei apa.

Țaranul însă nu-l credea.

— Spune de unde ai luat apă! — striga el femeii. Spune!

Femeia își mușca buzele cenușii și nu putea rosti o vorbă.

— Miroșiți, vă rog, miroșiți! Oare așa miroase apa din fîntînă? Nici nu avem cu ce o scoate din fîntînă.

Ținînd smocul de iarbă udă, țaranul murmură:

— Un pic de apă.

Stoarse apă din iarbă și oftă din nou amărît. „Un pic de apă”.

Convîngîndu-se într-un sfîrșit că nou-veniții nu erau trimiși de

moșier, țaranul vorbi mai liniștit:

— Mă aștept la o recoltă minunată.

Ridicîndu-se de pe pămînt, el rosti mîndru:

— Aici pămîntul era mort, tare ca piatra; priviți cum l-am îngrijit.

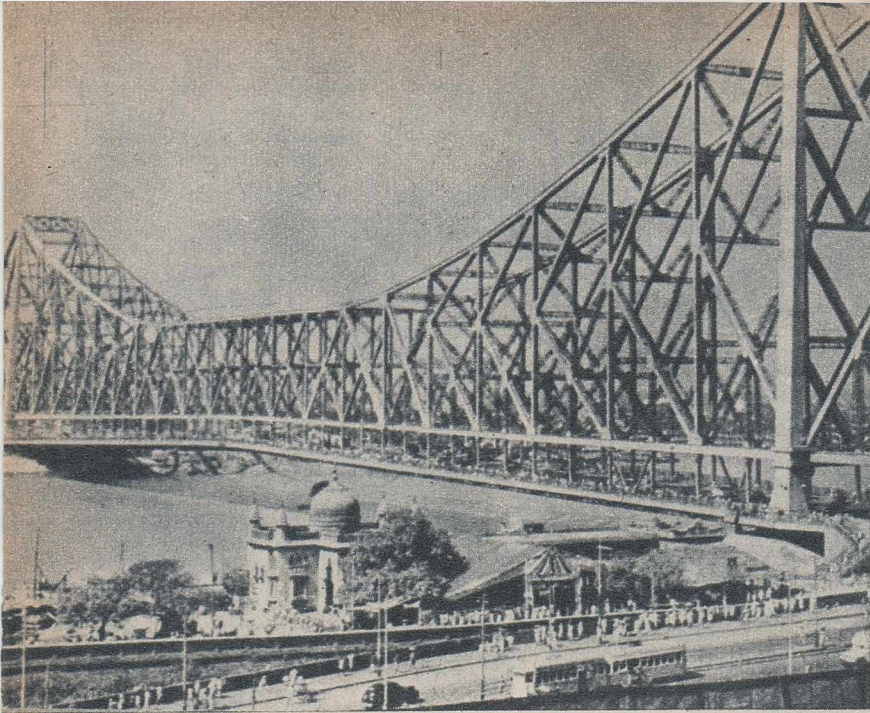
Țaranul luă cu duioșie o palmă de pămînt și îl întinse spre Rao...

După întîlnirea cu acest „proprietar de pămînt”, Rao spuse:

— Nu vreau nici să diminuez și nici să exagerez greutățile de care este legată realizarea unor adevărate transformări agrare. Reacționarii vor să mențină rînduiele feudale, dar oamenii Indiei noi sînt încrezători în forțele lor și vor obține victoria.

Într-adevăr, de cînd au avut loc cele povestite mai sus, în India au intervenit schimbări importante în viața satelor pe linia democratizării conducerii locale, a creșterii producției agricole, a redistribuirii pămîntului anumitor mari moșieri. Totuși, problema agrară, în ansamblul ei, este încă departe de rezolvarea deplină.

Construirea de canale de-a lungul Gangelui, care să ducă spre interior apa dătătoare de viață, este de însemnătate vitală pentru milioane de țărani. Guvernul indian a întreprins o serie de importante lucrări hidrotehnice și ele vor fi intensificate în cursul actualului plan cincinal care prevede o substanțială sporire a investițiilor față de planul cincinal precedent, iar pentru dezvoltarea agriculturii, inclusiv pentru irigații, alocă aproape un sfert din totalul investițiilor. Dar, desigur, și în domeniul irigațiilor greaua moș-

Acest uriaș pod, care leagă Calcutta de Howrah, a fost în întregime construit din oțel indian.

Într-un sat în Bengal.

tenire lăsată de colonialiștii britanici nu poate fi lichidată în cîțiva ani.

Benares, orașul cu 1.500 de temple

Din timpuri preistorice Benares se oglindește în apele Gangelui. Shanda Purana și multe alte vechi scrieri hinduse și budiste menționează existența acestui oraș, cunoscut în vechime sub numele de Kashi, și-l caracterizează drept cel mai sfînt loc de închinăciune al hindușilor.

Pînă în vremea noastră, an de an, șiruri nesfîrșite de credincioși din toate colțurile Indiei se îndreaptă, pe cămile, pe cai, pe jos, spre Benares, scopul principal al pelerinajului constituindu-l îmbăierea în fluviul sfînt, menită, după asigurările preoților, să spele păcatele. Anul acesta doar la Hardwar peste 2.000.000

de hinduși s-au scăldat în Gange în decurs de 2-3 zile, la sfîrșitul pelerinajului denumit Kumbh Mela.

Mii de pelerini rămîn la Benares pentru a-și petrece aci restul zilelor, în credința că astfel își vor afla „izbăvirea” spirituală (mukti). Bogații așteaptă în liniște „mukti” în locuințe confortabile, situate în plin centru; sărăntocii, care pe unde pot.

Desigur, omul modern nu poate privi fără o anumită strîngere de inimă acest furnicar uman mînat de suferință și de mizerie, de superstiție și fanatism religios spre o himerică fericire aflată în ape sfinte.

Și totuși „orașul cu 1.500 de temple” emoționează prin perfecțiunea artistică a unora din monumentele sale arhitectonice care vorbesc peste veacuri despre o străveche civilizație. Pe cînd Babilonul se lupta cu Ninive,

pe cînd Tirul își trimitea triremele spre depărtate colonii mediteraneene, iar Atena abia pornea pe drumul spre glorie, Benares își înalță de mult turlele spre cerul imaculat...

Și la Benares, ca pretutindeni în drumul nostru, noul apare alături de vechi și îl înfruntă. Căci alături de cetatea misticismului se înalță o alta, faimoasă în întreaga Indie: cetatea universitară, care acoperă un spațiu imens. Diversele facultăți ale Universității din Benares sînt amplasate, fiecare, în clădiri separate; nu departe de acestea se află căminele studențești respective, iar între ele terenuri de fotbal, de tenis, bazine de înot...

„Am vizitat cu de-amănuntul Facultatea de fizică și geologie — notează un vizitator din R. P. Romîna. Pasiunea cu care lucrau studenții la aparatele din laboratoare, concentrarea cu care examinau mostrele și probele de minereuri și roci culese, grija cu care erau întocmite și scrise lucrările lor de control sau tezele de doctorat, ordinea care domnea în toate încăperile și, mai presus de toate, înfățișarea fizică și atitudinea morală pe care o aveau studenții și cu ei împreună corpul profesoral — toate acestea într-adevăr înseamnă viață nouă”.

În inima deltei Gangelui

Calcutta. Ne aflăm în inima deltei Gangelui — și a Bengalului — pe malul răsăritean al unui braț al marelui fluviu, Hoogly.

Calcutta este cel mai important centru economic al Indiei. Statisticile menționează 4.578.071 locuitori, dar călătorul, privind masele compacte de trecători care forfotesc neîncetat pe străduțele întortocheate și pe largile bulevarde, pe funcționarii aferați alături de bătrîne încărcate cu poveri, pe vagabonzi, pe copiii hoinari, pe țărani în căutare de lucru, se întrebă fără voie în ce măsură cifrele oglesc realitatea.

Străzile par a fi inundate de adevărate fluvii umane, care curg neîncetat, îmbogățite de afluenții ulicioarelor mizere, spre marile artere. Curg valuri-valuri, în veșnică mișcare și agitație, astfel încît pe alocuri circulația autovehiculelor — cel puțin în orele de vîrf — reprezintă o adevărată aventură. Limuzinele de ultimul tip înaintează în pas de melc: conducerea hidromatică se dovedește neputincioasă în fața puhoiului uman.

La Calcutta pot fi întîlniți reprezentanți ai tuturor răselor și ai tuturor popoarelor Indiei, adeseori veniți de la sute și poate chiar mii de kilometri depărtare. Într-aci, spre cel mai mare oraș al Indiei, se îndreaptă numeroși muncitori, țărani, meșteșugari, în speranța că vor găsi de lucru.

Problema șomajului și în general a condițiilor de trai se pune

→
Descărcarea iutei — „piinea” industriei din Calcutta.

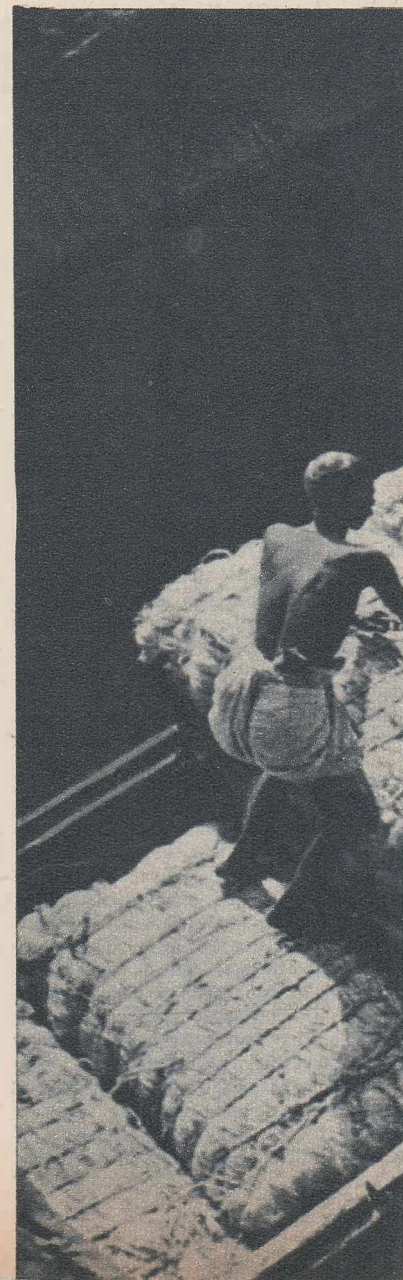
la Calcutta cu o acuitate deosebită. Desigur, condițiile locale nu pot fi privite izolat de situația economică generală, asupra căreia își imprimă pecetea — încă indelebilă — moștenirea perioadei coloniale.

Șomajul a luat însă proporții alarmante la Calcutta și din cauză că, în ultimii ani, populația acestui centru, supraaglomerat și înainte, s-a dublat aproape din cauza mulțimii de refugiați din Pakistanul de Est. Milioane de oameni din această regiune a Pakistanului au venit aci și au cerut de lucru...

„Coșul, stăpîne, coșul!”

Șomajul poate fi descris în nenumărate feluri: fie folosind limbajul sec al statisticilor, fie analizînd multilateral cauzele sale economice și sociale, fie relatînd despre cazuri izolate sau despre mișcarea unor mase largi de oameni. În ceea ce ne privește, vom relata un fapt mărunt, nelipsit însă de semnificație.

În bazarul central din Calcutta — adevărat labirint acoperit în care poți cumpăra orice, de la amulete și ace de gămălie la crocodili împăiați — șomajul ne-a apărut sub chipul unui bărbat viguros, cu fața smeadă, împodobită de o barbă patriarhală. Se ținea scai după noi. L-am identificat la început drept unul din nenumărații „prinzători” de clienți ai vreunui magazin oarecare:

în schimbul unui comision, ei se străduiesc cât e ziua de mare să momească pe câte un naiv ca să cumpere obiecte de care n-are nici cea mai mică nevoie.

Cunoșteam tehnica. Întîi o întrebare aruncată în vînt. De pildă: „Domnule, n-ați avea nevoie de ochelari de soare cu ramă de oaia?” La negația energică a celui vizat, exprimată prin viu grai și prin gesturi, solicitantul răspunde de regulă printr-un zîmbet de o dezarmantă candoare, apoi irupe într-un elogiu înflăcărat al ochelarilor de soare, în general, și al celor cu ramă de oaia, în special, scoțîndu-le în evidență virtuțile medicale, estetice, psihologice și morale. La acest punct, vizitatorul se străluiește să-și amintească de meciurile de rugbi vizionate la televizor și încearcă să-și „depășească” adversarul. De obicei tentativele se dovedesc infructuoase și cum bătătorul, fără voie, este dus în triumf spre magazinul cu pricina.

Dar bărbatul din bazarul de la Calcutta nu părea că vrea să se vîndă ochelari. Se mulțumea să se apropie din cînd în cînd și să șoptească: „The basket, Master! The basket!” (Coșul, tîpîne, coșul). Urmărirea dura le vreo jumătate de oră și începea să ne nedumerească. Într-un firziu ne-am lămurit: necunoscul voia pur și simplu să ducă coșulețul de cumpărături, care nu cîntărea — cu conținutul lui

cu tot — mai mult de cîteva sute de grame... Aceasta era — în lipsă de altceva — „profesiunea” lui.

Orașul contrastelor

Calcutta pulsează de o activitate economică intensă. Aci este concentrată aproape întreaga industrie de iută a țării, fabricile întinzîndu-se pe malurile riului Hoogly pe o rază de 50 km în jur. Industria hîrtiei și alimentară, metalurgia sînt de asemenea dezvoltate aci, fără a mai menționa faptul că portul este unul din cele mai importante din India.

Orașul este și centrul financiar al țării: nenumărate bănci cu frontoane impunătoare străjuiesc principalele bulevarde. Un mare număr de bănci mai sînt însă și acum controlate de englezi.

Afacerile înfloresc la Calcutta, zilnic se încheie tranzacții de milioane de lire, de dolari, de franci elvețieni... Pentru cei 1.600.000 de oameni care locuiesc în cocioabe ele sînt însă mai puțin strălucite. De altfel, pentru a vedea îndeaproape „cealaltă față” a orașului nici nu este nevoie să culegeri periferiile: este suficientă o raită, după ora 10 seara, chiar pe străzile principale.

Iată-ne mergînd agale pe un bulevard lat, străjuit de o parte și de alta de coroana luxuriantă a arborilor ornamentali, la doar cîteva sute de metri distanță de

palatul guvernatorului. Magazinele înșesate de mărfuri engleze și americane de cea mai bună calitate (sau în orice caz foarte scumpe) odihnesc în spatele obloanelor, după o zi agitată.

Pe trotuar, un bărbat înalt, cu tîmplele cărunte, o femeie între două vîrste, încă frumoasă, îmbrăcată în tradiționalul „sari”, și un copil de vreo trei ani întind pe jos, cu aerul cel mai natural din lume, un fel de pătură peticită. Apoi se culcă unul la picioarele altuia, cu spatele lipit de intrarea unui magazin de articole sportive, și adorm pe dată. Și nu este de fel vorba de un caz izolat.

Dimineața, oamenii se scoală de pe trotuar, mijesc ochii către soare și se îndreaptă grăbiți spre prima cișmea pentru a-și face abluțiunile matinale. Ei îmbrățișează cu privirea încă adormită orizontul familiar al străzii: conductorii de rikșă, văcsuitorii de ghetete, cizmarii, frizerii, croitorii, îmblînzitorii de șerpi, vînzătorii de maimuțe și cîți alții care, în majoritatea cazurilor, își exercită profesiunea și talentele pe trotuar.

Unii neguțătoresc pe trotuar fiindcă tot avutul lor încapă într-o desagă; alții fiindcă afară e mai răcoare și posibilitățile de atragere a clienților mult mai mari.

La Calcutta începe o nouă zi... Pe țărmul riului Hoogly, pe vîrfurile unui delușor săgetat de razele soarelui torid, sînt arse, potrivit unei vechi credințe, cadavrele oamenilor. Într-o curte obișnuită, alături de cîteva mici ruguri de lemn verde lingă care rătăcesc clii, forfotesc rudele, preocupate de ultimele orînduiri. Ne frapează lipsa de solemnitate; toți acționează de parcă ar fi interesați ca lucrurile să se sfîrșească cît mai repede. Și, totuși, momentul cînd cei apropiați mortului aruncă cenușa în apele mișcătoare ale riului, care o va purta mai departe spre Gange și apoi spre ocean, respiră o anumită poezie.

Oamenii Indiei noi

Orașul uriaș, cu contrastele lui izbitoare, oferă o imagine pregnantă a complexității problemelor cărora are să le facă față poporul indian în vasta operă de lichidare a rămășițelor colonialismului și de ridicare a patriei sale.

La Calcutta dăinuie nestinse tradițiile revoluționare. Căci în acest oraș, fondat la sfîrșitul secolului al XVIII-lea de „Compania engleză a Indiilor orientale” — de o atît de tristă memorie — și devenit apoi principalul punct de sprijin al colonialiștilor în înaintarea pe Valea Gangelui, masele populare au desfășurat mari bătălii pentru apărarea drepturilor lor economice și politice. Începînd de la sfîrșitul veacului trecut, Calcutta a devenit una din principalele citadele ale mișcării muncitorești și ale luptei de eliberare națională.

Și în zilele noastre mișcarea muncitorească, organizațiile democratice sînt aici puternice, deosebit de active.

— Noi, oamenii Indiei noi, sîntem încrezători în forțele no-

stre și vom obține victoria — spunea Rao, înconjurat de țărani însetați de apă și de pămînt, pe malul aceluia îndepărtat canal al Gangelui, în Uttar-Pradeș.

În ciuda mizeriei și a lipsurilor de tot felul, în ciuda greutăților care mai stau înainte, și furnicarul uman al Calcuttei, populația ei muncitoare, alături de întregul popor indian, însetat de progres social, exprimă aceeași nețărmurită încredere în viitor.

„Avem de parcurs un drum lung și avem de recuperat multe înaintea de a putea ocupa un loc demn, în rînd cu alte popoare, în avangarda civilizației și progresului uman. Și trebuie să ne grăbim, căci timpul de care dispunem este limitat, iar lumea merge înainte tot mai repede.”

Aceste rînduri au fost scrise acum 18 ani într-o închisoare: în închisoarea de la Ahmandnagar. Sînt cuvintele lui Nehru din epilogul cărții sale „Descoperirea Indiei”.

În răstimpul care a trecut de atunci, poporul indian s-a „grăbit” tot mai mult. În ultimii ani el a obținut succese importante în dezvoltarea economică și culturală, în făurirea temeliei economice a independenței politice.

India se grăbește...

Despărțirea de Calcutta

Fie-ne îngăduit ca la despărțirea de orașul marelui umanist Rabindranath Tagore, strălucit reprezentant al culturii Indiei noi, să cităm din versurile sale, care sintetizează aspirațiile de pace și progres ale unei întregi generații:

„Acolo unde cugetul e neînfricat și omul își ține capul sus;
Acolo unde cunoașterea e liberă;
Acolo unde lumea nu a fost împărțită de înguste ziduri domestice;

Acolo unde cuvintele țînesc din adîncurile adevărului;
Acolo unde efortul neobosit își întinde brațele către desăvîrșire;
Acolo unde șuvoiul limpede al rațiunii nu s-a pierdut în mohorîtul deșert al obișnuinței moarte;
Acolo unde cugetul e călăuzit de tine spre o gîndire și o acțiune din ce în ce mai largi;

În acel paradis al libertății,
îngăduie, Părinte, să se trezească
Patria mea.”

Părăsim Calcutta în zori. Uriașa deltă a Gangelui, cîmpiile nemărginite ale Bengalului se pierd în depărtări, inundate într-o mare de lumină.

Se apropie de sfîrșit goana Gangelui, a fluviului care poartă spre ocean cenușa celor dispăruți dar întruchipează și speranțele de mai bine ale oamenilor vii, ale celor care doresc — și luptă — ca apele sale să irige pămînturile milioanele de țărani, să dea viață unor impunătoare construcții hidroenergetice, să aducă belșug și fericire poporului muncitor. Oamenii Indiei noi știu că șiragul de perle al Gangelui, al cărui fir s-a rupt undeva în înaltul cerului, trebuie înnodat aici, pe pămînt.

Lionel NIȚESCU

Cadru din filmul „Lupeni '29”. În rolurile Ioanei și al lui Petre Letean, actorii Lica Gheorghiu și Colea Răutu.

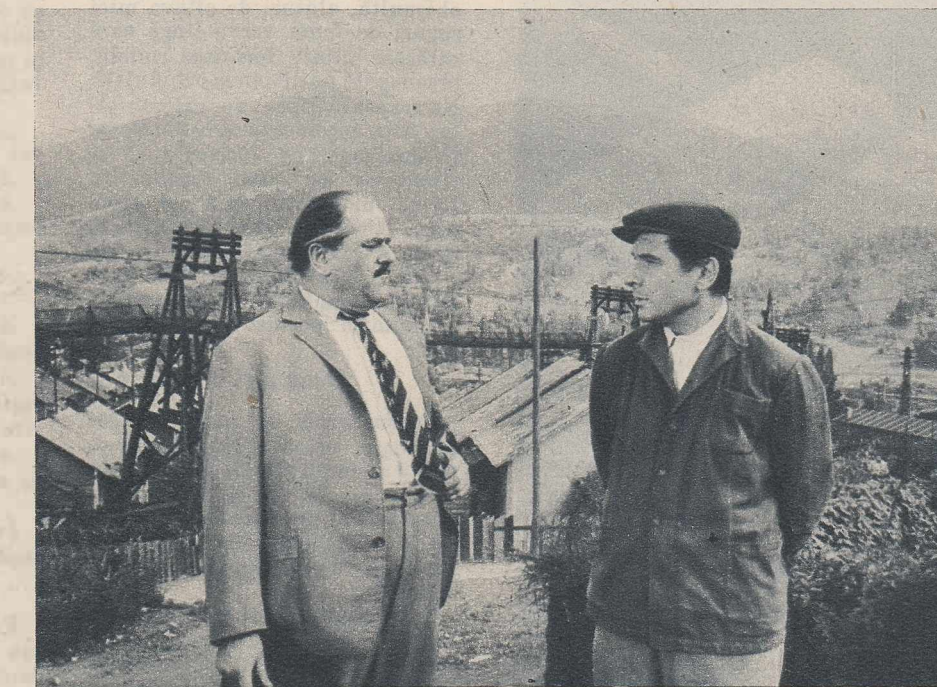
după 33 de ani

În cadrul natural al Lupenilor actorii Ștefan Ciubotărașu și Colea Răutu repetă o scenă ce urmează a fi filmată.

Pe platou actorii Lica Gheorghiu și Colea Răutu repetă în șoaptă dialogul scenei care trebuie filmată azi. Regizorul Mircea Drăgan intervine din când în când, repetiția se oprește, apoi se reia. Dialogul nu se aude în întregime — e numai repetiție — și în jur liniștea e aproximativă. Răsfoiesc scenariul regizoral și descopăr că scena care se filmează azi e un cadru lung, trei minute de film, scena dintre Ioana și Petre Letean. Aceste trei minute de film reprezintă un moment hotărâtor, de răscruce, din viața celor doi eroi principali. Este momentul în care Petre Letean îi propune Ioanei să-și refacă viața alături de el. Văduvă de miner — soțul ei a murit într-una din catastrofele Lupenilor vechi — Ioana îl roagă pe Petre să-și lase meseria și să plece împreună oriunde în lume. Urmăresc dialogul:

— Mă crezi tu că nu mai pot? În fiecare dimineață te văd cum intri în mină și numai eu știu ceasurile mele până te văd ieșind.

— Nu, Ioană, eu nu plec... și tot aici, mai de vreme sau mai târziu, am să-mi trăiesc altfel viața...

și tu, tu o să rămâi cu mine.

Citesc toată scena și mi se pare că încep să disting replicile în șoaptele celor doi actori care repetă în decor. Aflu și restul genericului: scenariști — Eugen Mandric, Nicolae Țic și Mircea Drăgan; operator — Aurel Samson; operator de sunet — Oscar Coman; în restul distribuției: George Calboreanu, Ștefan Ciubotărașu, George Motoi, Ilarion

Ciobanu, Sandu Sticlaru și mulți, foarte mulți alții.

Pe platou se cere liniște. Începe filmarea: comenzile obișnuite, lumina care inundă decorul — camera țărănească în care se petrece acțiunea — clacheta și prima replică:

— Nu mai pot, doamne, nu mai pot! Cu ce ți-am greșit, cui am greșit?

Urmăresc replicile pe scenariul regizoral.

Petre: — Ioana, tu știi că și pentru alții e greu...

Colea Răutu, interpretul lui Petre, o rostește puțin altfel:

— Ioană, da' tu știi că și pentru alții e greu...

Cadrul merge până la sfârșit.

— Bun. Încă o dată.

Nu există filmare la care regizorul să nu rostească această replică. Se reia. La mijloc se întrerupe. Cadrul e greu, cu multe mișcări de aparat, mișcări care urmăresc pe cele ale inter-

preților. Se reia. Și încă o dată. Replicile încep să sune pe neașteptate altfel. Mai greu. Mai adânc. Liniștea din jur devine și ea grea, materială parcă. Pometul unui reflector — și filmarea se întrerupe din nou. Zgomotul platoului ține doar câteva minute și iar liniștea și replicile

Mă uit la ceas. Au trecut de la începutul filmării 6 de minute. Într-o pauză urcăm în biroul echipei. Pereții, plini de schițe de decor și costume, refac, în culori, atmosfera de pe platoul de filmare.

Asistentul de regie A. Croitoru scoate un album în care sînt lipite, alături de fișele de secvențe și fotografiile schițelor. Este metoda de lucru a regizorului Mircea Drăgan. Fiecare cadru al filmului e desenat, fotografiat și lipit la locul său, în acest album, alături de fișa secvenței din care face parte. Schițele au fost făcute în urma unei discuții între regizor, operator și scenograful. Cu schița rămasă definitivă se fac repetiții pe platou. Se mai adaugă sau se simplifică compoziția cadrului.

Înainte de repetiții, actorii au fost la Lupeni. Ei s-au prezentat locurile a

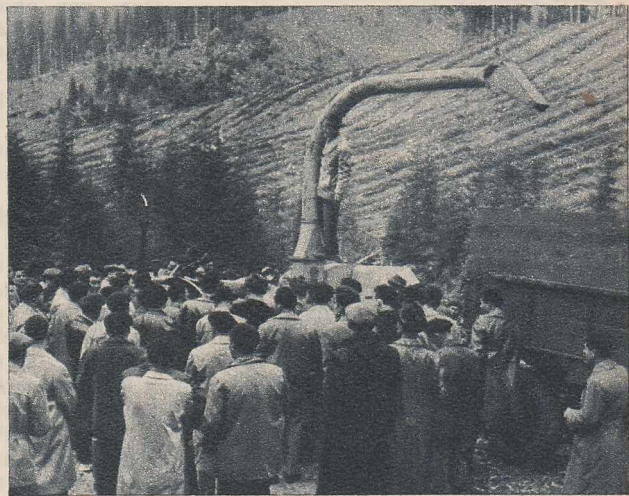

Așa arată azi un tăietor de pădure: muncitorul Emil Cristea din bazinul forestier Coșnița (Munții Dornei).

O parte din cei peste 200 de specialiști, pe munte, la locul demonstrației, cu o mașină care valorifică pe loc reziduurile pădurii: crâci, surcele, cioturi. Nimic nu se pierde, totul devine materie primă pentru plăci aglomerate, din lemn.

Cînd mecanizarea crește

Pe răbojul realizărilor din ultima vreme ale forestierilor din Vatra Dornei s-a înscris încă un succes: prețul de cost în sectorul exploatării forestiere a fost redus în primul trimestru al anului cu aproape 19 la sută. Poate că nu pentru toată lumea cifra de mai sus are vreo deosebită semnificație. Dar specialiștii știu că Directivele celui de-al III-lea Congres al P.M.R. au trasat ca sarcină reducerea prețului de cost în exploatările forestiere, pînă la sfîrșitul anului 1965, cu 17 la sută față de nivelul anului 1959. Sîntem încă în 1962 și forestierii din Valea Dornelor, cei de pe Coșna sau din Dorna Cîndreni — muncitori de pădure din tată-n fiu — înlocuind joagărul cu „drujba”, țapina cu cablul macaralelor, caii sau boii cu tractorul — într-un cuvînt: folosind tehnica nouă — au realizat o reducere a prețului de cost nu numai cu 17 procente cum era prevăzut pentru mai tîrziu cu trei ani, ci cu aproape 19! În ce fel? Să ne întoarcem cu cîțiva ani în urmă: în 1959 tăiatul cu ferăstrăul mecanic costa aici 3 lei și 94 de bani metrul cub; după doi ani, în 1961, s-a ieftinit pînă la 3,33 lei mc, iar anul acesta, în primul trimestru, tăierea unui metru cub de lemn a costat 2 lei și 94 de bani. Această scădere a prețului de cost a mers mîna în mîna cu creșterea gradului de mecanizare; dacă de pildă în 1959 operațiile de mecanizare la doborîtul și secționatul arborilor aveau indicele de 2,46 la sută, pînă la sfîrșitul semestrului I 1962 acest indice a crescut de aproape 14 ori (33 la sută). Meșterii tăietori din aceste păduri, cum ar fi Ion Bulai, Ion Vasile Lăstun sau Ștefan Nedelea, nu v-ar explica desigur cu atîtea cifre și procente

sus, unde cresc brazilii

Peste două sute de ingineri din producție, cercetători științifici, cadre didactice universitare, funcționari superiori — toți specialiști în exploatarea lemnului și a pădurii — s-au întrunit recent în Munții Dornei, unde a avut loc o sesiune științifică organizată de Institutul de cercetări forestiere. Tematica sesiunii: continuarea bătăliei deschise în urmă cu cîțiva ani pentru mecanizarea completă a exploatărilor forestiere. Cu alte cuvinte, valorificarea cît mai complexă, în cît mai bune condițiuni și cît mai ieftină, a bogăției codrilor noștri.

Toți specialiștii pe munte

Sesiunea de care vorbim a durat două zile: în prima zi la Vatra Dornei — comunicări și referate; a doua zi — cercetări pe munte, printre crestele Carpaților Păduroși.

De cîteva luni, prin aceste locuri, obișnuitul foșnet al pădurii a fost acoperit de zgomotul puternic al unor tractoare ce pot urca pieziș crestele, de cel al ferăstrăielor de... buzunar — „drujbele” de care sînt atît de mîndri tăietorii de azi ai pădurii — de al mașinilor nou-nouțe care toacă resturile de crengi și cioturi (viitoare materie primă pentru plăci aglomerate),

al funicularelor care aleargă în sus și în jos. În acest peisaj forestier se află noua exploatare de la Coșnița a Întreprinderii forestiere Vatra Dornei și locul unde recent s-au întrunit cei peste două sute de oaspeți. Specialiștii au urmărit aici o demonstrație practică cu cele mai diverse și mai noi mijloace de doborîre, de transport și de valorificare a arborilor. Într-un cuvînt: au fost verificate în producție rezultatele multor cercetări de laborator efectuate în cursul anului trecut. Concluziile trase vor ajuta desigur la îmbunătățirea activității de cercetare și exploatare în acest domeniu.

cum s-a redus prețul de cost, ci pur și simplu v-ar cere să ascultați cum „cîntă” motorășele printre brazilii și molizi.

★

Cercetări și experiențe legate de valorificarea și mai complexă a bogățiilor codrilor au fost efectuate și la G.A.S. Prejmer de către Institutul de cercetări forestiere în colaborare cu cadre didactice de la Institutul politehnic din Brașov. Și ele continuă, dovedind — așa cum s-a afirmat în sesiunea științifică de la Vatra Dornei — că pădurile noastre de brazilii ne pot da tot mai multe produse.

F. URSEANU

turism și vânătoare

Alătoream nu demult cu trenul. În compartiment, alături de mine, un tânăr citea o publicație turistică. În mijlocul textului era un desen cu o glumă: un grup de excursioniști erau înfățișați privind înținsul mării, iar unul dintre ei comenta uitmit:

— Și când te gîndești că ceea ce se vede e numai deasupra...

Tînărul privea ilustrația și zîmbea; apoi a început să vorbească vecinei lui despre vînațoarea subacvatică.

Într-o carte a unuia din primii scufundători moderni am găsit altă anecdotă:

Pe malul mării pescuiau doi oameni — un bătrîn și un copil. După ce au prins pește și crabi, au făcut focul între pietre, au gătit prada și au mîncat-o; apoi bătrînul s-a întins alene și a spus:

— Pentru mine, cea mai frumoasă femeie nu face cît marea.

Copilul a dat din cap:

— Nene, ce bine te înțeleg... Celălalt a rîs:

— Puștiule! Ce știi tu! Femeia și marea sînt la fel de misterioase și de neînțelese, una ca și cealaltă.

Copilul de atunci este H. Hass, autorul cărții de azi; este cel a cărui croazieră a fost filmată și prezentată pe ecranele noastre în filmul de neuitat intitulat „Aventura în Marea Caraibilor”. Cu vorba aceea a bătrînului au început pentru Hass întrebările despre adîncuri; el a devenit apoi scufundător și a scris cărți.

Dar nu numai el a scris despre adîncuri. Cam de prin anul 1935 scufundătorii au început să intre în istoria turismului — iar turismul subacvatic și vînațoarea subacvatică au început să se răspîndească din ce în ce mai mult ca sporturi moderne.

Și noi, ca și alte popoare, avem o destul de bogată literatură despre lumea apelor și despre mijloacele de pătrundere și explorare a ei. Cine vrea să se documenteze, are unde s-o face. Există diferite cercuri de scufundători și de vînațori subacvatici. Oricine poate vîna sub apă dacă are un simplu permis de pescuit și, bineînțeles, echipamentul necesar.

Astfel, acest sport relativ nou se răspîndește din ce în ce mai mult și în țara noastră. Ustensilele necesare sînt foarte simple:

o pereche de labe din cauciuc, mască-ochelari și un tub de respirat. Cu acest echipament oricine poate deveni explorator al lumii misterioase. Cu puțină îndemnare și exercițiu, oricine poate face plonjonul care îi îngăduie să se scufunde.

Un om normal poate sta sub apă, fără să respire, aproape un minut. E destul pentru a arunca o privire cercetătoare în adîncuri. În răstimpul unui minut poți vedea peștii uitîndu-se la tine fără să se sperie.

În răstimpul unui minut treci în revistă flora subacvatică, ascunzătorile de prin brădișuri, viziunile de pîndă ale lupului apelor — știuca.

Nici nu e bine să stai în apă prea mult timp dezbrăcat. Apa e mult mai bună conducătoare de căldură decît aerul și de aceea corpul se răcește mult mai repede în apă decît în aer.

Dar, vor obiecta poate unii cititori, de ce să stăm sub apă fără să respirăm? Lungim tubul și ne bîgăm la orice adîncime vrem, respirînd. Adevărul este că un tub mai lung de o jumătate de metru nu e practic; e greu și împiedică înaintarea. Cine nu cunoaște legile presiunii atmosferice e îndreptățit să creadă că un tub, să zicem de 3 m lungime, îngăduie să te scufunzi la 3 m adîncime și să stai acolo cît vrei, respirînd prin el. În realitate, sub 1,5 m presiunea apei pe torace crește în așa măsură încît la 1,8 m adîncime mușchii pieptului nu mai pot înfrînge presiunea și, ca urmare, diafragma nu mai poate acționa și nu mai imprimă plămînilui mișcările respirației.

Dacă pentru turismul subacvatic, adică pentru contemplare și delectare, un minut este suficient, pentru vînațoarea s-ar părea că se cere mai mult timp. Dar și aici ca mai sus, în materie de scufundări, raționamentele obișnuite nu au aplicare. Un minut este suficient pentru a vîna orice pește. De ce? Pentru că vînațorul subacvatic, avînd pe față masca-ochelari, înoată de obicei la suprafață, cu capul sub apă, pînă vede peștele dorit. În tot acest timp el respiră în voie prin tub. Cînd vede peștele, face plonjonul de scufundare, se apropie de pradă, trage și se întoarce la suprafață. Toate operațiile de după scufundare nu durează un minut.

① Sub apă se pot face și fotografiile, cu o singură condiție: să pozezi cu un aparat special.

② Și fetele au îndrăgit noul sport.

③ Cu harponele gata să fie lansate, scafandrierii urmăresc un roi de pești.

Dar cu ce vînează? — se vor întreba necunoscătorii. Cu un harpon care se găsește de vînzare la orice magazin sportiv. Harponul propriu-zis este legat printr-un fir de pușca declanșatoare, astfel că vînațorul care a nimerit un pește își ține prada tot așa cum pescarul își ține peștele în undiță.

Se știe acum că vînațoarea subacvatică se poate practica în orice apă limpede: în lacuri, în râuri și la mare. Sezonul începe primăvara și se termină toamna. Cînd apa e rece, vînațorul subacvatic poate pune o flanelă de lînă, ba trage chiar și indispensabili. Oricît ar părea de paradoxal, flanela apără pe scufundător de frig, pentru că ea se îmbibă cu apă, iar apa îmbibată nu iese din flanelă la înaintare; ea rămîne acolo și, încălzită de corp, îl izolează de apa rece înconjurătoare.

Și, ca încheiere, un sfat pentru cei ce vor să învețe acest sport: să se asocieze cu un vechi vînațor subacvatic. Dar, atenție, să nu uite începătorul: să se ferească de a numi pe învățătorul său pescar subacvatic. Ferească-l sfîntul! Numai: vînațor subacvatic.

Șerban ANDRONESCU

sub apă

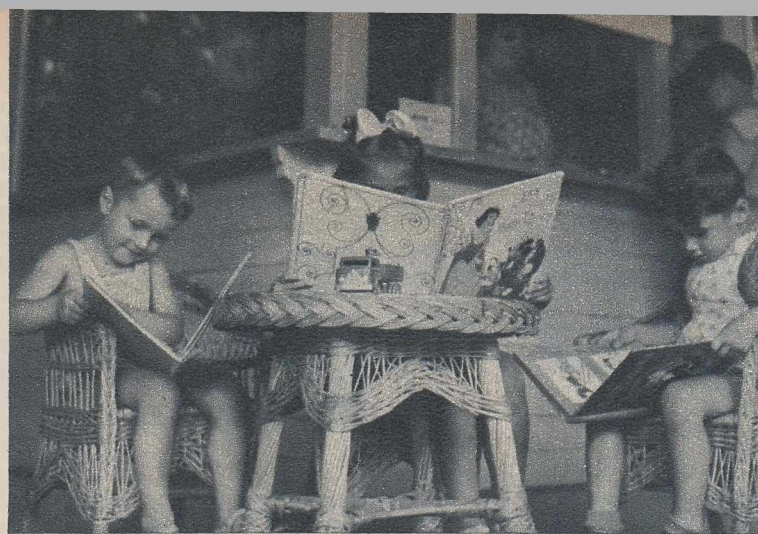
Parcul de cultură și odihnă a înflorit tradiționala imagine a sălilor de bibliotecă, înlocuind-o cu fireasca prelungire a naturii înconjurătoare. În șase colțuri de parc se citesc cărți, ziare, reviste, literatură, tehnică, artă. Biblioteci construite printre boschete, pomi și straturi cu flori. Toată lumea trece pe aici în vârful picioarelor; nu sînt necesare nici afișele „Păstrați liniștea!” Ea e atât de cuprinzătoare încît a pătruns pe negîndite și în fotografie.

ORELE PARCULUI

de dimineața
pînă seara
în parcul Herăstrău

În zilele de caniculă, fața lucitoare a lacului Herăstrău formulează invitația cea mai greu de refuzat. O dată cu primele ore ale dimineții poposesc în parc nu numai grădinarii gata să-i facă toaleta matinală, ci și... „mateloșii”. Din cabanele cluburilor sportive sînt scoase grațioasele podoabe ale apei. Ca niște pescăruși cu aripile larg desfăcute sau ca niște supli delfini, iolele și caiacurile vor trasa căi de spumă pînă tîrziu, către seară, cînd — singure pe lac — vor rămîne bărcile „universale” îmbogățite cu felinare ce le transformă în licurici plutitori.

Alegîndu-se cîte un nume pentru fiecare dintre bibliotecile parcului, cîunui mare creator de basme din veacul trecut a fost dăruit unei bibliotecă mese și scaune de-o șchioapă. Petre Ispirescu îi îmbie aici pe copii cu basme închise între copertele colorate; biblioteca devine una dintre cele mai solicitate din parc. Și în cazurile în care „citorii” n-au deprins încă talnele alfabete pozele țin uneori locul literelor.

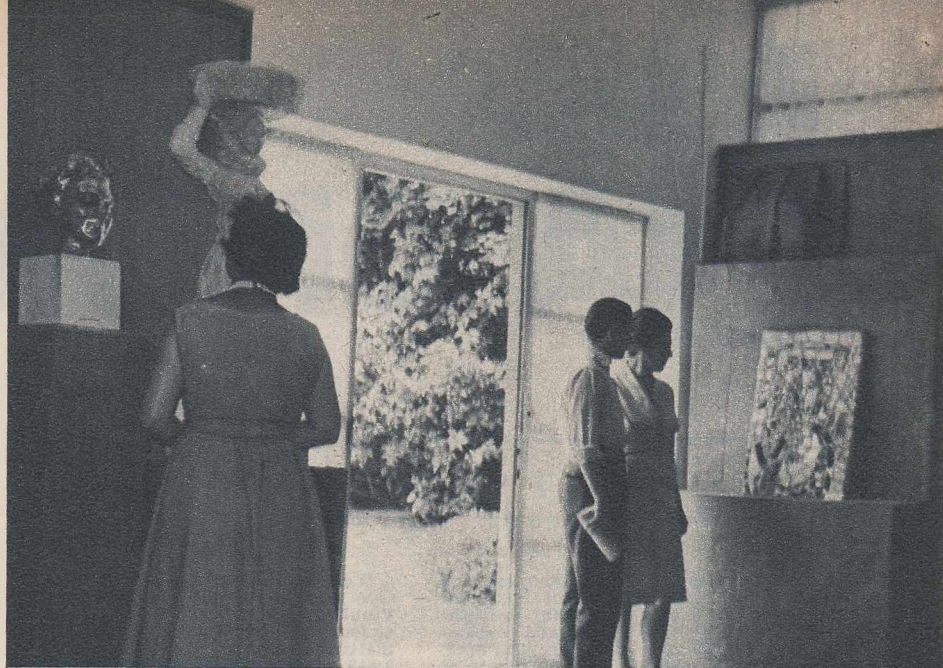
↑ La capătul cîtorva ore de lectură „intensă”, tinerii cititori au ieșit să se plimbe și, pentru a evita inactivitatea, s-au înarmat cu o găleată și cu un autocamion de dimensiuni liliputane. Dar iată că s-au oprit în fața unui afiș strașnic: cățelul colorat de pe carton le-a atras imediat atenția. Interesant! Un spectacol nou la teatrul de păpuși: „Nimeni nu-i ca Ferda”. Ei, ce spuneți, intrăm? Repede, am mai zărit eu trei locuri libere! Da, într-adevăr, nimeni nu-i ca Ferda!

Ca pretutindeni, în toate timpurile și pe toate meridianele, parcul este un prilej pentru tăcute plimbări în doi, pentru popasurile în locuri singuratică, cu strîngeri de mîină și vorbe spuse în șoaptă. Uneori, însuși teatrul de vară se dovedește a fi un cadru potrivit unor asemenea întâlniri... La ceasul cînd numai razele de soare mîngîie podeaua scenei, așezați undeva pe o bancă a încăpătorului amfiteatru gol, se pot depăna atîtea planuri de viitor... ←

La aceeași oră s-a mai ridicat o cortină în Parcul de cultură și odihnă. Și sunt actori machiași și emoții, dar există o deosebire sesizabilă mai mult pe cât pe scenă: interpreții eroilor lui Caragiale sînt astă-seară artiști amatori, în alte ore ale zilei fiind medici, felceri și surori la spitalul Colțea. Ca și teatrului de vară, estrada artistului amator găzduiește nenumărași oaspeți. Seară seară, după cîte o conferință dedicată celor mai actuale probleme politice și culturale, sînt și dansatori, cîntăreți sau actori, care în „civilitate” sînt zidari, tîmplari, scriitori, arhitecți, muzicanti, artiști plastici, ingineri etc., smulg aplauzele și la muncă veniți să-i admire, dar și necunoscuților vizitatori ai parcului.

Bogăția de culori de pe pînză pare a continua bogăția culorilor de afară. Ne aflăm în sălile de expoziție. Vizitatorii parcului vor pleca de aici cu încă o cunoștință: un tablou frumos și un nume de artist plastic pe care îl vor urmări în alte expoziții...

E tîrziu. Acele ceasornicelor indică aproape miezul nopții. Cortina a căzut peste ultimele aplauze, în ambele teatre muzica a amuțit. Parcul întreg se pregătește de noapte. Uriașul „combinat” de cultură și odihnă de pe marginea lacului, care oferă ore plăcute pentru toate vîrstele, și-a încheiat o zi obișnuită. Perechile îl părăsesc încet, parcă cu o undă de regret. La revedere, și pe mîine iar de la început.

Radu RUPEA (text)
Aurel COPOS (fotografii)

LA DRUM!

La Puzdra

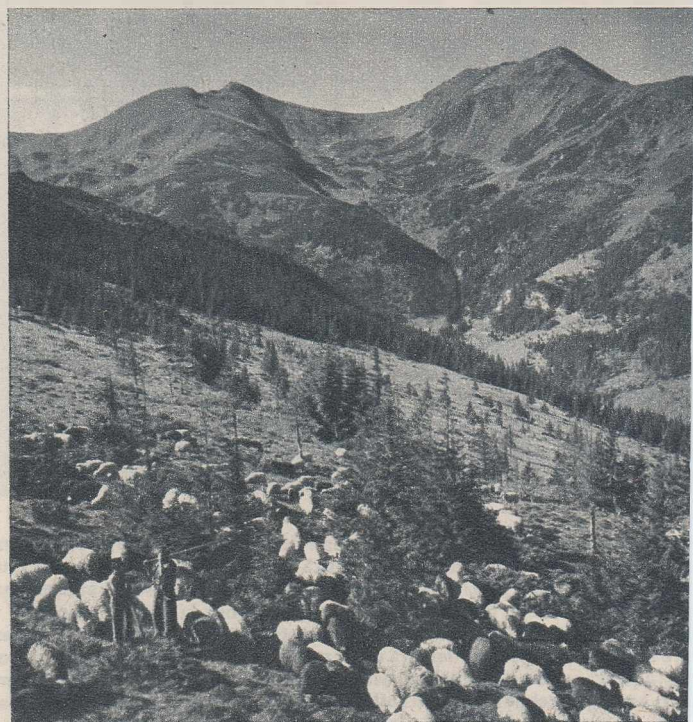
Pe valea pîrului Negoescu, aproape de izvor, acolo unde vîrfurile Puzdreilor (2.191 m) e despărțit de Buza Dealului din munții Rodnei, se află cabana Puzdra. Situată pe malul drept al apei, la 1.540 m înălțime, sub un perete al Buzei Dealului, de unde se prăvălește apa unui izvor rece și cristalin — adusă pe igheab pînă la cabană — Puzdra e un loc minunat de odihnă și o bază de plecare în excursii plăcute și instructive pe vîrfurile înconjurătoare. De jur împrejurul cabanei liniștea e tulburată doar de susurul izvoarelor și de dangătul îndepărtat al tălăngilor. Pelsajul e foarte plăcut, odihnitor, iar pantele sînt în general dulci, deschise. Urcușul pe înălțimile vecine e deci destul de ușor, culmile fiind de obicei rotunjite, cu vegetație rară, iar vizibilitatea e bună pe o mare distanță. De pe vîrfurile Galațiului (2.057m), Laptele (2.125m), Puzdrele ori altele se văd pînă departe spinăriile curbate, pline de pășuni, caracteristice munților Rodnei. Merind mai departe pe creastă, după ce sînt călcaute alte șapte piscuri de peste 2.000 m, se ajunge, la capătul unei călătorii de 7-8 ore, la vîrfurile Pietrosul Mare (2.305 m). De aci se poate coborî la taul (lacul) Pietrosul și cabana meteorologică (unde se poate innopta) sau se poate merge mai departe, pe valea izvorului Pietroasa, la Borșa. O altă excursie e cea spre vîrfurile Ineu (circa 7 ore durată) sub care se află lacul Lala. De pe Ineu se poate coborî fie spre Borșa, pe un drum ușor, fie spre Bistrița Aurie, de unde se poate continua călătoria cu plutele.

O excursie de mai multe zile este cea spre mica și splendidă stațiune Valea Vinului, trecind prin locuri deosebit de frumoase, pe culmi de peste 2.000 m înălțime (Gărgălău — 2.160 m; Clata — 2.119 m). În zilele senine, de pe vîrfuri se vede Rarăul, din care se disting Pietrele Doamnei, iar de multe ori se văd și munții Tatra. Izvoarele dese, ce curg printre brazi și jnepeni, fac excursiile ușoare și plăcute. Deoarece potecile nu sînt marcate, turiștii fără experiență au nevoie de o călăuză localnică.

Pentru a ajunge la Puzdra se poate merge cu trenul, pe linia Salva-Vișeu și apoi Vișeu-Borșa, pînă la Borșagară, iar de aici pînă la Poiana Borșa cu autobuzul IRTA sau pe jos. De la Poiana Borșa pleacă la dreapta un drum de care spre Puzdra. O tăbliță indicatoare îi ajută pe turiști să găsească acest drum de pe valea Negoescu (10 km de la gară + 7 km pînă la cabană).

Se mai poate ajunge la Puzdra venind din partea opusă, cu autobuzul IRTA ce pleacă din Vatra Dornei spre Borșa, pe Valea Bistriței, peste pasul Prislop. Se coboară fie la Complexul turistic Borșa, fie la Poiana Borșa, de unde se ajunge la Puzdra în 2½ ore. Traseul ce pleacă de la Complexul Borșa spre Puzdra duce la dreapta pe un drum ușor, apoi, în sus, pe pîrtia de schi, drept pînă la coama Buzei Dealului. De aici un marcaj alb — inel în jurul copacilor — arată drumul spre cabană. Aceasta, avînd 40 locuri, un bufet bine aprovizionat și bucătărie, asigură turiștilor condiții de recreare.

lată-ne, după o călătorie lungă, la Borșa, unde minunatul complex turistic ne îmbie la confortabilă odihnă. Să ne odihnim. O zi, două, trei... Și apoi? Apoi, ne orînduim rucsacul, ne controlăm echipamentul, ne aprovizionăm cu cele necesare și... la drum! Pentru a vă înlesni alegerea itinerarului vă propunem, în cele ce urmează, două din cele mai interesante trasee: Puzdra și Pietrosul maramureșean. Și vă dorim DRUM BUN!

Pietrosul maramureșean

Trei șiruri de munți alcătuiesc zidul care desparte depreșiunea Maramureșului de podișul Transilvaniei: munții Gutăiului, Tîbleşului și Rodnei.

Ultimul, legat nemijlocit de obținele Moldovei de Nord,

a înmănușat cele mai înalte vîrfuri ale Carpaților Orientali, culminînd la 2.305 m cu Pietrosul, numit și Pietrosul maramureșean, pentru a fi deosebit de vecinii cu același nume din munții Călimanului și Bistriței.

Pietrosul este vîrfurile nord-vestice ale crestei munților Rodnei, creastă care începe de la est cu Ineu (2.284 m) și se menține la peste 2.000 m, înălțînd vîrfurile Cișea (2.061 m), vîrfurile Omului (2.135 m), Gărgălăul (2.160 m), Galațiul (2.057m), Puzdrele (2.191 m), vîrfurile Repede (2.077 m), obîrșia Rebrei (2.122 m) și vîrfurile Rebrei (2.269 m).

Văzut de la Borșa, Pietrosul apare ca o piramidă uriașă, sprijinită pe „picloare“ puternice, bogate împădurite. Către vîrf, o centură de jnepeni separă pădurea de pășunea alpină.

Alcătuiește, ca tot lanțul Rodnei, din sisturi cristaline, Pietrosul păstrează mărturia glaciațiunii din cuaternar în citeva uriașe căldări în fundul cărora scîlcesc apele limpezi ale lezerelor. Pietrosul este un munte accesibil celor obișnuiți cu drumurile de munte, care poșosec la frumosul Complex turistic de la Borșa.

Pentru ascensiunea lui se pleacă chiar din Borșa. Se trece Vișeu și, lăsînd în stînga pîrului Pietrosu, se urcă poteca ce suie, pe sub Secătura, pe Piciorul Moșului. În apropiere de căldarea în care se află lacul Pietrosu și cabana ce adăpostește un post meteorologic, poteca se apropie de firul apei.

De la Borșa la lacul Pietrosu sînt 3-4 ore de mers. În continuare, poteca urcă prin fundul căldării o pantă abruptă pentru care sînt necesare circa o oră și jumătate.

Panta se termină într-o șa, de la care mai rămîne un sfert de oră de mers pînă în vîrfurile acestui uriaș de pe care privirile îmbrățișează o largă și minunată panoramă. Spre răsărit se vede întreaga creastă a Rodnei, pînă la Ineu, spre sud se văd Călimanii, spre vest Tîbleşul și Gutăiul, iar spre nord munții Maramureșului și culmile Carpaților Păduroși.

Turiștii care au înnoptat pe malul lacului sau la cabana meteorologică se pot întoarce la Complexul Borșa urmînd creasta principală pînă în apropiere de vîrfurile Puzdrele. De unde se coboară la cabana cu același nume și apoi — peste Buza Dealului — la hotelul-cabană al complexului.

Recomandăm acest itinerar pe Pietrosul în special turiștilor amatori ai drumeției cu corturi.

Știați că...

...alegînd, pentru a ajunge la Borșa, itinerarul Brașov-Beclean-Vișeu-Borșa atîce prilejul să admirați renumitele construcții feroviare de pe linia Salva-Vișeu?

... alegînd ruta prin Vatra Dornei treceți peste cea mai înaltă trecătoare din țară, Prislop (1.414 m)?

... modernul hotel turistic de la Borșa, cu camere luminoase, băi, electricitate etc., este instalat într-un fost castel de vîntătoare, în stil arhitectonic medieval, cu creneluri și contraforturi?

... la o distanță de circa 1 oră și jumătate de hotel puteți admira frumoasa cascadă denumită „Cascada caiilor“?

medicina și tehnica modernă

De-a lungul întregii sale dezvoltări ca știință, medicina a beneficiat deosebit de sprijinul substanțial al progreselor tehnice. Introducerea microscopului, a razelor X sau a electrocardiografului au reprezentat adevărate momente de răscruce în istoria medicinei.

Importantele progrese ale medicinei moderne sînt de asemenea legate de introducerea unor mijloace tehnice de mare finețe pentru studiul proceselor biologice care au loc în organismul uman. Astfel, microscopul electronic, izotopii radioactivi, electroencefalografii, aparatul pentru reperează cu mare precizie a diferitelor formațiuni ale creierului, de mare utilitate pentru studiul sistemului nervos și pentru neurochirurgie, aparatele de circulație extracorporală, ce permit efectuarea unor operații dificile pe inimă, cu oprirea prelungită a acesteia, rinichii artificiali sînt cîteva dintre cele mai remarcabile realizări tehnice de care beneficiază medicina modernă.

Pe măsură ce cunoștințele noastre asupra organismului se îmbogățesc, medicina își „plătește” datorită față de științele tehnice, furnizînd numeroase date și informații științifice de mare importanță pentru dezvoltarea lor.

Finetea organizării și precizia cu care funcționează mecanismul extrem de complicat al corpului uman — cu alte cuvinte capacitatea sa de a-și continua activitatea chiar în condițiile apariției diverselor „defecțiuni”, posibilitatea corectării acestora „din mers”, largile sale limite de adaptare pe baza unor mari rezerve funcționale etc. — a fost și rămîne nu numai un obiect de admirație și învidie pentru oamenii de știință din domeniul tehnico, dar mai ales o inepuizabilă sursă de inspirație.

Pentru a exemplifica importanța ce o are pentru progresul tehnicii moderne fructificarea cunoștințelor dobîndite în domeniul științei biologice este suficient să amintim că una din cele mai reușite realizări ale științei

actuale — cibernetica — este în parte tocmai un produs al unor astfel de străduințe. Dacă mai adăugăm faptul că cele mai perfecționate mecanisme electronice realizate pe această bază (adevărate minuni ale tehnicii) rămîn mult în urmă, în anumite privințe, față de modelele lor biologice, devine ușor de înțeles ce rezerve imense stau la dispoziția acestor tinere științe.

Cu toate realizările importante ale electronicii și ale automaticii, toți oamenii de știință sînt azi de acord că marele viitor — în ce privește valorificarea tehnică a mecanismelor biologice — revine energeticii.

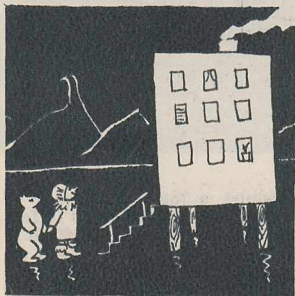
Organismul are capacitatea de a transforma direct energia chimică în energie calorică cu un randament ce depășește pe cel al motoarelor moderne cele mai perfecționate. Forța musculară a corpului, de pildă, este imensă în raport cu sarcina pe care o servește. Astfel, tensiunea exercitată de numai unul dintre mușchii mari ai gabei sau coapsei în timpul mersului normal este egală cu aproape de patru ori greutatea corporală, iar în timpul alergării, de șase ori mai mare. S-a calculat că dacă toți mușchii noștri și-ar exercita tensiunea asociat, în același sens, s-ar dezvolta o forță de minimum 25 tone! Iată performanțe într-adevăr de invidiat pentru orice construcții de mașini energetice. Ce să mai vorbim de munca uriașă pe care o efectuează fără întrerupere, timp de zeci de ani, mușchii cardiaci? Acesta se contractă continuu cu un randament surprinzător pentru un tehnician, fără să manifeste, în condiții normale, nici cel mai mic semn de oboseală.

Iată doar cîteva exemple ce ilustrează posibilitățile colaborării dintre medicină și științele tehnice, ca și ale dezvoltării acestora din urmă pe baza cunoașterii mai profunde a mecanismelor corpului omeneșc.

Dr. A. FABIAN

Noutăți științifice și tehnice

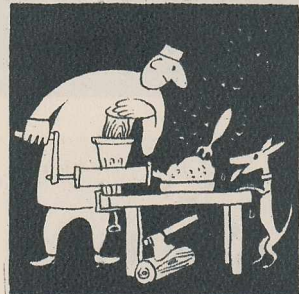
CASE PE CATALIGE

În U.R.S.S. construcția de clădiri în regiunile înghețului veșnic, care cuprind o destul de mare parte a țării, reprezintă o problemă specifică importantă. Principala dificultate întâmpinată de ingineri și tehnicieni a constatat în faptul că, treptat, pămîntul înghețat pe care se ridică construcțiile se dezgheață, clădirea fiind astfel amenințată cu prăbușirea. Soluția găsită a fost... menținerea înghețului. Casele se construiesc pe piloni, în așa fel ca

între pardoseala primului etaj și sol să poată circula nestingherit aerul rece. Dacă în urmă cu 30-35 de ani trăinicia clădirilor din regiunile înghețului veșnic nu era garantată decît pentru un termen de 4-5 ani, în prezent casele și uzinele din cele mai nordice ținuturi ale U.R.S.S. vor putea fi folosite cîteva decenii.

ÎN LABORATORUL... TERMITELOR

S-a descoperit că în tubul digestiv al termitelor există un gen special de bacterii avînd rolul de a prefăce materialul lemnos îngurgitat, în proteine, grăsimi și alte substanțe ce intră în componența organismelor vii. Oamenii de știință studiază în prezent aceste bacterii în scopul de a le putea folosi pentru a obține din rumeguș substanțe alimentare.

DEFINITE ÎN RIME... LA MARE ȘI LA MUNTE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
							P	O	D
							U		
3	P	R	I	M	L		R	I	S
4	A	S					R		
5	L	E	N	E	S	A	I		
6	*						C	U	
7							R		
8						A	S		
9						S			
10						A	S		

ORIZONTAL: 1) Tare — Punte. 2) Frunte — Cărunt. 3) Tare — Haz mare... sau piscă mare. 4) În frunte — Elemente de decorare. 5) O cucoană mare, care n-are de mîncare (pl.) — În coșare! 6) Babuși mărunte. 7) Ne-recunoscătoare — La turnare! 8) Tabele în care găsești oricare sosire și plecare. 9) Crunte — Înfrigurare. 10) Tinere de mînt n-are — Cel mai mare.

VERTICAL: 1) Amănunte — Prezent la adunare! 2) Rare și... de frunte — Umbrare! 3) Fluviu mare (se varsă... tot în mare) — Intors de la mare (dim. pop.). 4) Astfel, un A tare! — Bazin lîngă mare. 5) Mică mare! — Tare la mare! 6) Urmare (pl.). 7) Întrebare... sau mirare — Ordin de executare! 8) E mic, dar sare! — Nici mai mic și nici mai mare. 9) Zare — Vara, la munte! 10) Nu sînt rare — Mare, mare!

magazin și... magazin

Între o unitate comercială și o revistă diferența este apreciabilă. De ce totuși le numim pe amîndouă „magazin”? Iată o întrebare legitimă, la care vom răspunde astăzi.

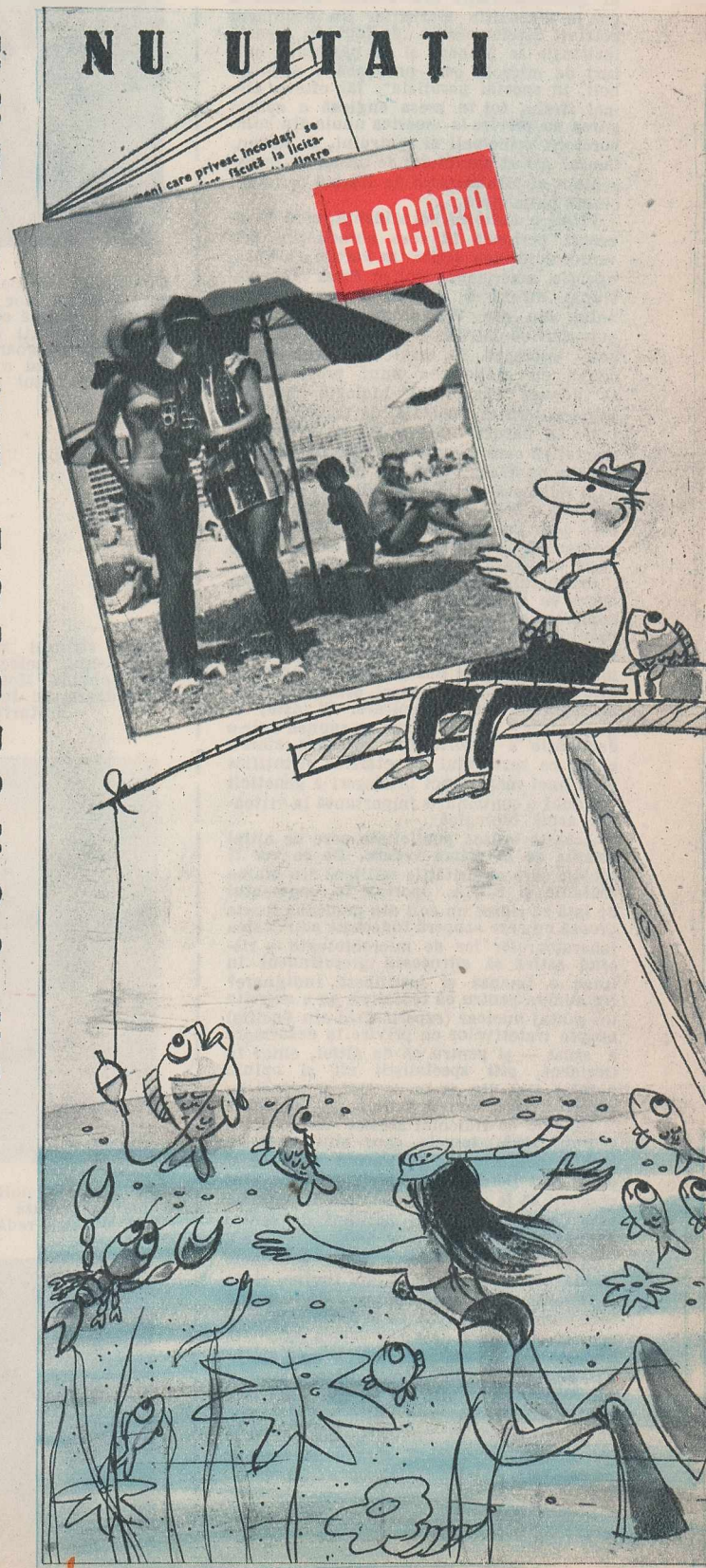
Depozitele de mărfuri din centrele comerciale ale Africii de nord purtau în secolul al XV-lea numele arab „magazin”. Acolo l-au învățat colonizatorii europeni și l-au folosit pentru a denumi cu el orice depozit de mărfuri diverse, indiferent de țara în care s-ar fi aflat. Francezii l-au adaptat în forma „magasin” și de la el îl împrumută englezii, dîndu-i o întrebuintă nouă: printr-o comparație, în limba engleză cuvîntul este aplicat revistelor cu conținut foarte variat, cu articole de tot felul. Astfel de reviste sînt un fel de... magazine universale. Denumirea devine foarte cunoscută și o împrumută... francezii.

Sorlin STATI

Dezlegarea jocului „PE TEME CASNICE”... apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Scrin — Telefon. 2) Aragaz — Covor. — 3) Lăcăt — Iubît — B. 4) Oți — Ial — Otova. 5) Nită — Pandali. 6) Tosca — Ea — It. 7) Ceapă — Co — Hîrb. 8) R — Rîndunea — It. 9) Aderări — Blond. 10) VI — Aloes — Alai. 11) Avut — Tron — T — N. 12) Taior — Etaiere. 13) Antreu — Ileana.

ÎN CONCEDIUL DE ODINĂ

de Florica ŞELMARU

DR. JEKYLL PUS ÎN DISPONIBILITATE...

În presa engleză au apărut recent rela-
tări în legătură cu vizita unui grup de zia-
rişti la centrul de microbiologie de la
Porton Downce al Ministerului de Război
britanic.

Se pare însă că brusca hotărâre a Ministe-
rului de Război de a permite presei să viziteze
acest centru nu a avut drept scop
principal — în orice caz nu drept unic
scop — să convingă opinia publică de ca-
racterul eminamente umanitar şi umanist
al microbiologiei militare britanice. Ce e
drept, directorul centrului a dat asigurări
că cercetările pe care le conduce sînt de ase-
menea natură încît „în 90% din cazuri
rezultatele experienţelor sînt publicate”. E
adevărat deci că s-au schiţat unele gesturi
liniştoare. În acelaşi timp însă un membru
al municipalităţii din Porton Downce a
pus la dispoziţia ziariştilor un document
potrivit datelor căruia „de fapt, în această
instituţie se prepară şi se păstrează cul-
turi de microbi care provoacă o serie de
boli, în special paralizia”. Iar cîteva zile
mai tîrziu, tot în presa engleză a apărut
ştiirea cu privire la moartea unuia din cola-
boratorii principali ai centrului, J. Bacon.
Cauza? A fost dezvăluită de însuşi un repre-
zentant al Ministerului de Război britanic:
ciumă pulmonară.

Printr-o curioasă coincidenţă, cam în a-
ceeaşi perioadă în care autorităţile bri-
tanice autorizau vizita la Porton Downce,
agenţia americană United Press Interna-
tional difuza o relatare a coresponden-
tului său din Washington: „S-a făcut
cunoscut că patruzeci de oameni de ştiinţă
care lucrează în serviciile armatei se
ocupă cu elaborarea unui proiect care
să adauge războiului biologic bacterii
supra-puternice, mortale, de tipuri inexis-
tente în natură”. Este vorba de grupul de
specialişti care lucrează la Fort-Detrick, nu
departe de Washington, cu misiunea, după
cum relatează agenţia americană, de a con-
fecţiona o bacterie care să le rămînă cunos-
cută doar lor şi să poată fi folosită pentru
exterminări masive, înainte de a se fi
găsit antidotul.

Canibalul care ucide ca să mănînce
apare ca o persoană relativ civilizată în
comparaţie cu aceşti specialişti ai asasi-
natului ştiinţific şi cu acei care le comandă
în fond să transpună pe scară incomparabil
mai largă ceea ce naziştii nu au îndrăznit
totuşi să facă decît în cadrul, oricum limitat,
al lagărelor de concentrare. Şi asta, în
gura mare: „Nu e exclus, se spunea într-o
declaraţie a autorităţilor militare ameri-
cane, ca rezultatul cercetărilor ştiinţifice
şi al unei mai adînci înţelegeri a geneticii
să aducă o contribuţie importantă la viitoa-
rea armă biologică”.

Această bruscă publicitate pare de altfel
stranie de la prima vedere. De ce vor fi
socoţit oare autorităţile militare din Marea
Britanie şi S.U.A. oportun în momentul
de faţă să ridice un colţ din perdeaua foarte
grosă cu care acoperă microbiobste activitatea
laboratoarelor lor de microbiologie — ris-
cînd astfel să stîrnească pretutindeni în
lume o imensă şi justificată indignare?
Nu cumva pentru că tentativa de a exercita
un şantaj nuclear (experienţele din Pacifico)
asupra tratativilor cu privire la dezarmare
a eşuat — şi pentru că de altfel, chiar în
Occident, atît specialiştii cît şi opinia
publică sînt din ce în ce mai convingeţi de
superioritatea sovietică în acest domeniu?

Dincolo de ridicolul acestei încercări de
şantaj, însă, temele care sînt date în
studiu domnilor de la Porton Downce şi
de la Fort-Detrick, proiectele pe care sînt
chemaţi să le elaboreze, reflectă ferocitatea
rece cu care obsedaţii politici de şantaj
agresiv îşi doresc, în a doua jumătate a
veacului XX, puterea de a reedita molimele
medievale, pe care omul le-a învins, şi de
a inventa altele noi, puterea de a ucide
fără număr, fără capăt. Că la Porton Downce
se mai consideră necesară cartea de vizită
onorabilă a dr.-ului Jekyll (vă mai amîn-
tiţi, desigur, de dubla personalitate a eroului
lui Stevenson — plin de virtuţi cînd este
dr. Jekyll, diabolic cînd devine mr. Hyde?!),
că la Fort-Detrick bunul doctor Jekyll a
fost aruncat peste bord, fără multe faşoane
— asta este, de bună seamă, ceva secundar...

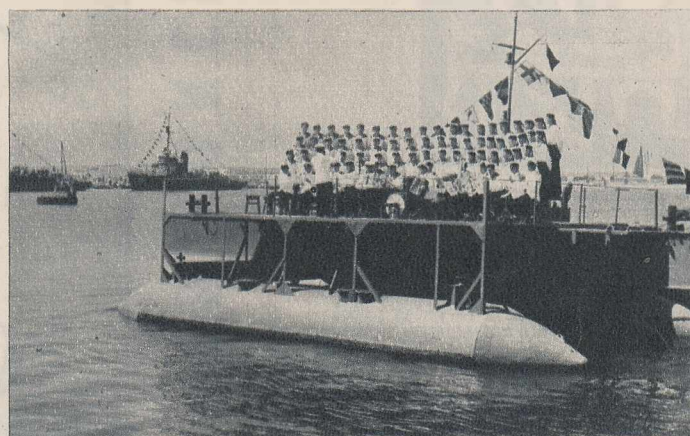
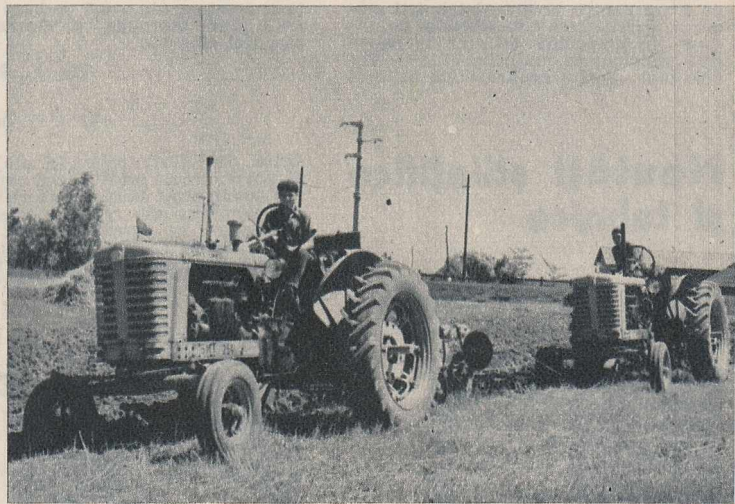
Minerii din patria noastră sărbătoresc
anul acesta tradiţionala „Zi a minerului”
în condiţiile unui avînt sporit în muncă.
Minerii noştri se bucură de o atenţie
deosebită din partea partidului şi
guvernului. Această atenţie se mani-
festă şi prin sprijinul ce li se acordă
pentru uşurarea muncii lor, cu ajutorul
unor instalaţii şi al unui utilaj de un
ridicat nivel tehnic. Iată o imagine
de la modernă staţie de descărcare a
cofelor de minereu de la Săsar. →

Cineclubul de pe lângă Casa de cul-
tură a studenţilor din Bucureşti a des-
făşurat o bogată activitate în perioada
în care studenţii s-au aflat la muncă
patriotică pe ogoare. Iată-i pe studenţii
cinefilii filmînd o scenă de muncă la
prăşitul porumbului.

După strînsul recoltei, cu ajutorul
S.M.T.-ului, colectivisti de la G.A.C.
din comuna Mofşinul Mic, regiunea
Hunedoara, au început fără întârziere
arăturile de vară. →

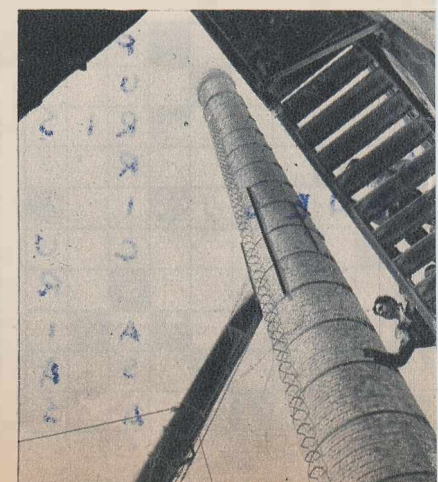
La parterul noilor blocuri construite în oraşul Piteşti s-au des-
chis numeroase magazine moderne, bine aprovizionate. Fotografia
noastră redă un aspect de la un magazin de încălţăminte.

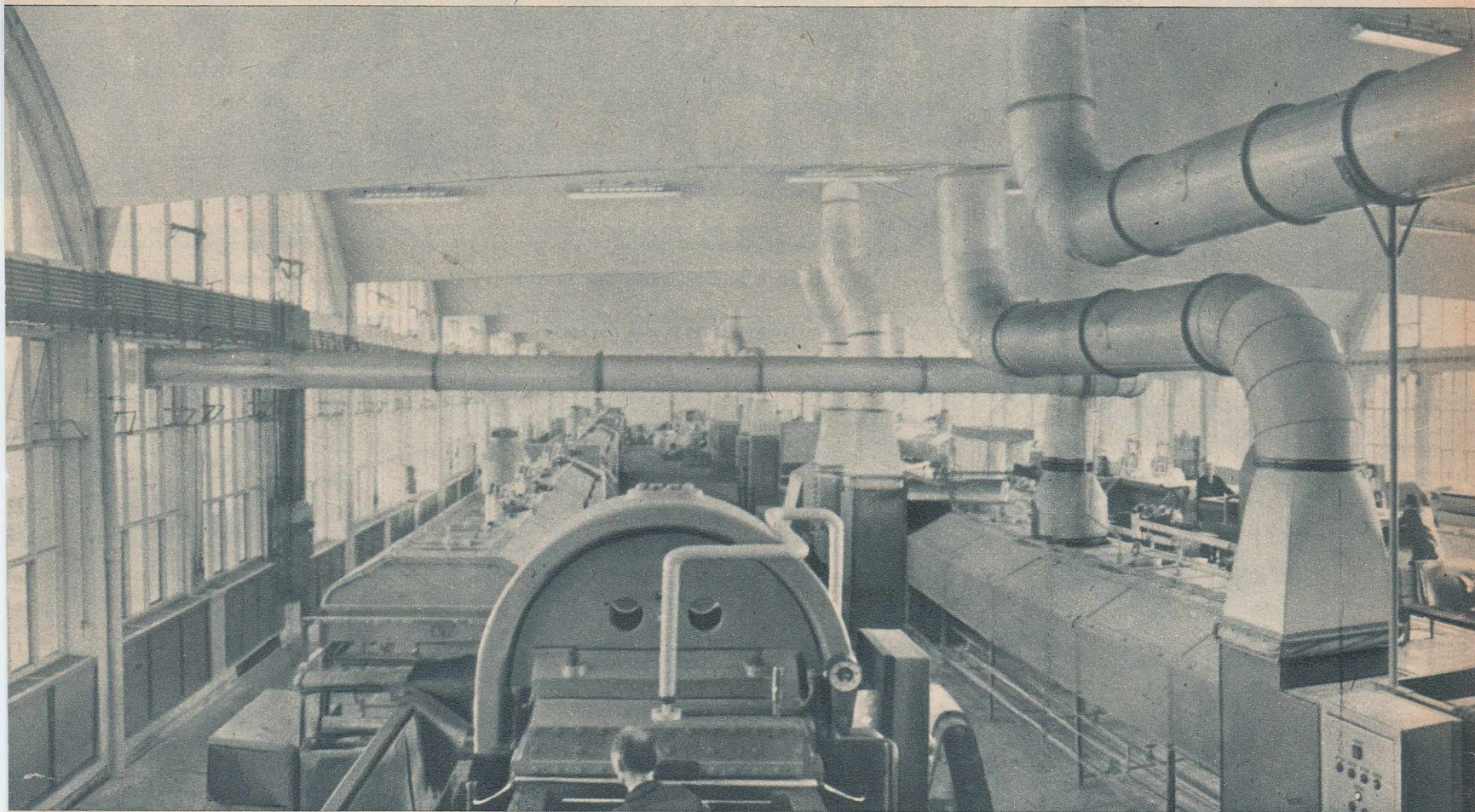
Duminică 5 august a fost sărbătorită „Zi
marinei”. În fotografie: un aspect de la festi-
vitatea care au avut loc la Mangalia. ←

Coşurile fabricii de ciment „Bucureşti”
fost recent prevăzute cu instalaţii de elec-
tre filtre care colectează pînă la 95 la
sînt din praful şi gazele ce viciau aerul.

DOUĂ VIZITE

Agregate moderne și lumină...

Un reporter s-a hazardat în anul 1934 să pătrundă într-una din tăbăcăriile vecine cu cheiul Dîmboviței, pe strada Verzișori. După câteva tentative zădărnice de administrație, porțile mohorîte i s-au deschis și el a făcut cunoștință cu una din cele mai îngrozitoare industrii ale timpului: tăbăcăriile. Reporterul se numea Geo Bogza. El a scris atunci, în reportajul „O industrie fetidă”, aceste cuvinte, concluzie la tot ce a trăit și a văzut: „O tăbăcărie în zilele noastre e tot ce poate fi mai odios pe fața pămîntului”.

Scurt comentariu la un trop

Am reținut din zguduitoarea relatare următoarea metaforă: „...oameni descărcau căruțele cu piei murdare și pline de sînge. Apucau de un colț și trăgeau cu nădejde pînă ce pielea ceda și le cădea în brațe ca o iubită”. Imaginea aceasta chinuitor de tristă, transplantată dintr-o lume gingașă și tainică, ne-a impresionat. Ea ne-a urmărit persistent, dar asemenea scene nu aveam să întîlnim la tăbăcăria minerală din Combinatul de cauciuc Jilava. Aici miasele nu ne-au zgîriat traheea, nu ne-au ars plămîinii, nu ne-au înlăcrimat ochii, nu ne-au corodat epiderma. Aici condițiile de muncă sînt o mărturie de necontestat a grijii față de om

și a sporirii pînă la maximum a puterii lui creatoare.

Stam de vorbă cu bătrînul brigadier de la cenușar, Gheorghe Adam, care ani în șir a colindat prin multe tăbăcării din țară, și-l întrebam: ce crea infernul din tăbăcării — mirosul pestilențial sau munca brută?

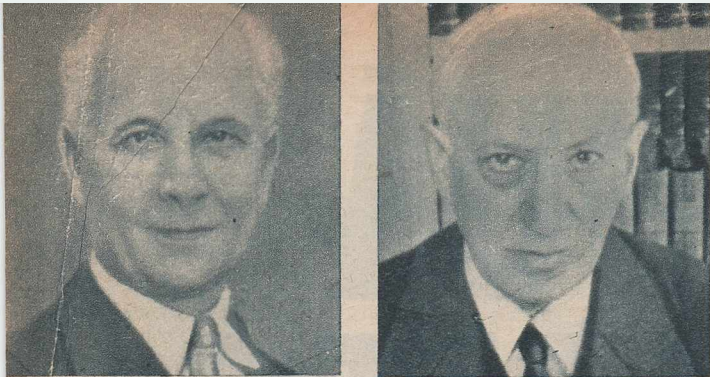
— Și una, și alta. Dar în timp ce cu mirosul te obișnuiai de la un timp, căratul pieilor fîi storcea toată vлага; tîrai prin hală pieile umede, grele de cîte 50 kg, le ridicai cu brațele pînă la gura butoaielor înalte de cenușar. Știți, la cenușar lucrau numai oameni înalți și solizi, care aveau putere să arunce pieile...

Tăbăcăria Jilava se deosebește radical de tot ce am văzut și cunoscut în vechile tăbăcării. Urmînd indicațiile trasate de partid, proiectanții au folosit cele mai avansate realizări ale tehnicii mondiale, capabile să ducă la obținerea unor indici tehnico-economici înalți. În centrul atenției proiectanților a fost și reducerea maximă a efortului fizic al muncitorului, ca el să nu mai facă o „muncă satanică”, să nu-i mai curgă șiroaie nădușeala, să nu mai aibă din pricina aburilor și a „infernului caustic” fața clorotică și plămîinii zdrențuiți. Prin mecanizarea maximă a operațiilor din procesul tehnologic s-a realizat ca în nici un loc de muncă efortul fizic să nu depășească consumul de 4 kilocalorii pe minut, adică 240 kilocalorii

într-o oră. (Să ne gîndim că un om care merge cu o viteză de 6 km pe oră consumă aproximativ 300 kilocalorii. Deci un muncitor de aici consumă, datorită mecanizării, cu o cincime mai puțin.) Mecanizarea în vechile tăbăcării era doar de 2-10%. La Jilava ea atinge 72%. Electrostivuitoare, poduri rulante, transportoare cu benzi rulante, palete din lemn, ascensoare cu acționare hidraulică transportă, ridică, încarcă, împing, mută sutele de piei pe drumurile orizontale și verticale ale fluxului tehnologic.

Unde este masca de gaze?

Reporterul de odinioară nota: „Trecem pe o punte înaltă, suspendată, în altă aripă a fabricii: secția tăbăcitului mineral... acolo unde o zeamă verzuie și caustică se scurge din butoaie pe șanțulețele arse ale cimentului, acolo unde aerul e atît de otrăvitor încît unii fabricanți au cumpărat lucrătorilor măști de gaze”. Ne-am amintit de această descriere pentru că ne aflăm, aici, la Jilava, tot într-o tăbăcărie minerală. Pieile se tratează, ca și în vechile tăbăcării, tot cu substanțe corosive. Dar nici vorbă de acel „infern caustic”. Comparativ, sîntem în altă lume. Și asta pentru că soluțiile de clorură de sodiu, acidul sulfuric, acidul formic, soluțiile tanante, uleiurile sulfatate și celelalte soluții utilizate în procesul de prelu-

Cunoscuții scriitori francezi Louis Aragon (stînga) și André Maurois (dreapta) au început, în urmă cu trei ani, redactarea unei istorii paralele a Uniunii Sovietice și Statelor Unite. De curînd, lucrarea, în trei volume, a fost prezentată de autori ziaristilor din Paris.

"CANADA FOR US NOT U.S."

"Canada pentru noi, nu pentru Statele Unite". Sub această lozincă s-a desfășurat la Ottawa o mare demonstrație de protest împotriva subordonării economiei țării de către monopolurile nord-americane.

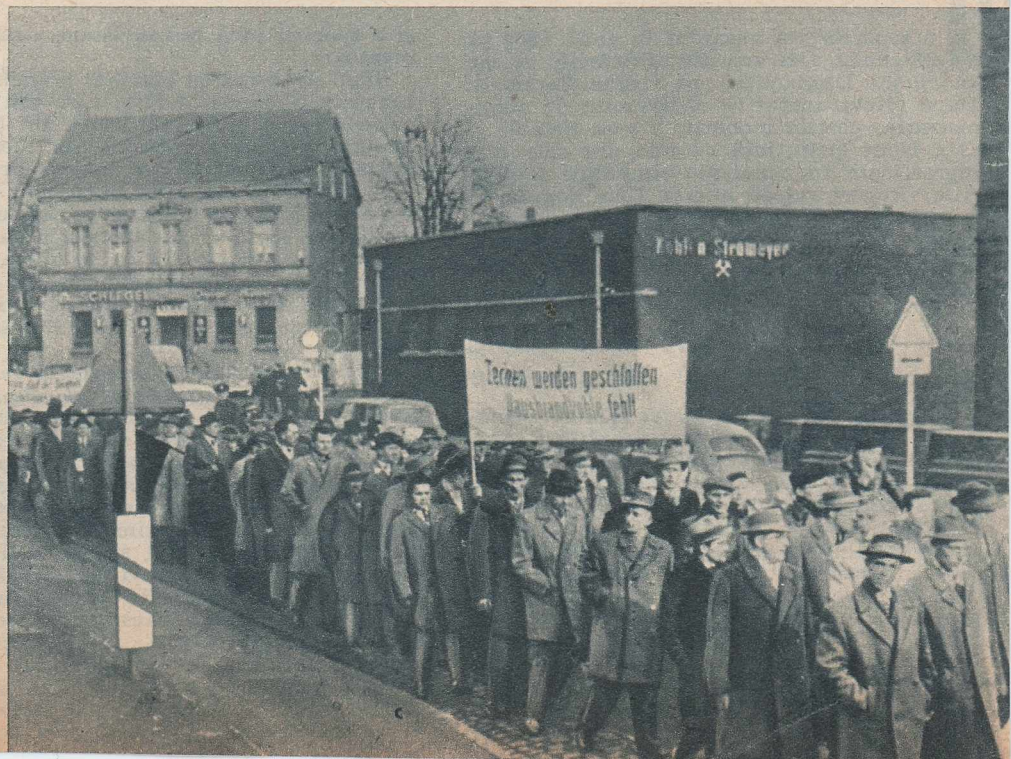
Mostră a psihozei războinice în Anglia: exercițiu de „alarmă atomică” într-o școală londoneză.

Insula Guam — importantă bază militară americană din Oceanul Pacific — a fost devastată de un puternic taifun. Consecința: 95 la sută din clădirile au fost distruse, iar 40.000 de oameni au rămas fără adăpost.

Aspect de la o recentă demonstrație a minerilor din Recklinghausen (R.F. Germană) împotriva concedierilor în masă efectuate de întreprinderea minieră de stat „Hibernia”. Pe pancarta din prim plan se poate citi: „Minele sînt închise în timp ce populația n-are cărbuni”.

Un nou val de greve a cuprins Uruguayul. Cauza: creșterea costului vieții, salariile mici și concedierile în masă. În fotografie: greviștii din industria de aluminiu manifestînd la Montevideo.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Cind s-a născut primul tractor

„Doresc să știu ctie ceva din istoricul tractorului și despre ultimele tipuri de tractoare”.

Gh. CIȘMAȘ, tractorist Sinteza Mare (Crișana)

Răspunde prof. univ. GH. CAZAN de la Institutul politehnic din București.

Primele tractoare, pe roți și cu mașină cu aburi, au apărut în Anglia și Franța prin 1830 și au fost folosite pentru transport și în scopuri militare; abia din al șaselea deceniu al veacului trecut ele au început să fie utilizate la muncile agricole.

Paralel s-au dezvoltat și tractoarele pe șenile, rusul F.A. Blinov din satul Nikolsk fiind acela care a construit, în 1880, primul tractor pe șenile.

Înlocuirea mașinii cu aburi, grele și voluminoase, cu un motor cu ardere internă a însemnat pentru tractor un uriaș progres. O contribuție însemnată în această direcție a adus-o (1893-1895) I. V. Mamin, elevul lui Blinov. În S.U.A. tractoarele cu motor cu ardere internă și-au făcut apariția în 1904.

În prezent, printre cele mai moderne tipuri de tractoare putem cita tractorul sovietic M.T.Z.-50, echipat cu instalații hidraulice speciale care permit deservirea agregatelor agricole (plug etc.) tot de către tractorist. Și tractorul american „Farmall” are același sistem de mecanisme hidraulice. Acest sistem permite ca tractorul să fie condus cu ușurință pe terenuri accidentate și reduce totodată de circa zece ori efortul fizic al tractoristului la volan.

Tractoarele italienești „Fiat” — de diferite tipuri — sînt remarcabile prin universalitatea lor.

În anii de democrație populară și în țara noastră a început producția de tractoare, primul tractor românesc ieșind pe porțile uzinelor de tractoare din Brașov în 1946.

Mitul prometeic în literatură

„Care este originea mitului prometeic și ce creații literare au fost inspirate de această temă?”

Dumitru MUREȘAN București

Răspunde VERA CĂLIN, conf. univ. la Facultatea de filologie a Universității din București.

Mitul lui Prometeu aparține aceluși grup de legende ale antichității grecești prin care mentalitatea primitivă încerca să-și explice originea îndeletnicirilor umane. Prima operă literară care înregistrează mitul prometeic este „Theogonia” lui Hesiod (sec. al VIII-lea e.n.), principala sursă, alături de poemele homerice, a noștrilor noastre despre miturile Greciei antice. He-

Prometeu, văzut de pictorul francez Gustave Moreau.

siod dezaproabă revolta lui Prometeu împotriva lui Zeus și furtul focului de către titanul răsculat, furt care a devenit, după Hesiod, originea tuturor rețelor trimise oamenilor de către Zeus, ca răzbunare, în vestita cutie a Pandorei.

În secolul al V-lea î.e.n., secolul clasic al culturii grecești, secolul democrației ateniene, Prometeu devine, în tragedia lui Eschil „Prometeu înălțat”, un personaj cărui revolta îi conferă măreție. El este binefăcătorul și învățătorul oamenilor, cărora, dându-le focul furat din Olimp, le-a înlesnit deprinderea meserilor; el este în același timp dușmanul tiraniei întru chipate de Zeus.

Mitul prometeic se regăsește și în alte opere ale antichității și ale Renașterii. El cunoaște însă o nouă înflorire în secolul al XVIII-lea, secolul pregătit de revoluție, secolul luptei cu autoritatea abuzivă în domeniul social, politic, estetic. În Germania, în operele tinerilor scriitori grupați în mișcarea „Sturm und Drang” (mișcare ce reprezenta aspirațiile cercurilor democratice germane spre libertate politică, iar în domeniul estetic lupta împotriva canoanelor clasicismului francez), Prometeu capătă valoarea unui simbol al aspirației spre libertate. Acesta este expresia Goethe în poemul de tinerete „Prometeu” (1773). Romanticismul progresist aprobă și el atitudinea titanului răzvrătit și acordă noi sensuri simbolice revoltei lui. Așa se întâmplă în poemul lui Byron „Prometeu” și, mai ales, în drama poetică „Prometeu descătușat” a romanticului revoluționar englez Shelley. În această din urmă operă Prometeu triumfă în lupta cu tiranul, câștigă biruința cu ajutorul lui Demogorgon — personaj simbolizând revolta populară — și se eliberează din captivitate. Și în literatura română — creație originală sau traduceri — mitul prometeic a găsit expresie literară. De la traducerea „Prometeului” lui Goethe de către Panait Cerna, până la drama lui Victor Eftimiu „Prometeu” (1919), mai mulți poeți, prozatori, dramaturgi au îmbogățit cu sensuri noi figura — devenită simbolică — a legendarului răzvrătit.

Mesrob-Maștoț — creatorul alfabetului armean

„Doresc să aflu cine a creat alfabetul armean și ctieva date despre creatorul acestui alfabet”.

VASILICA ȘTEFAN București

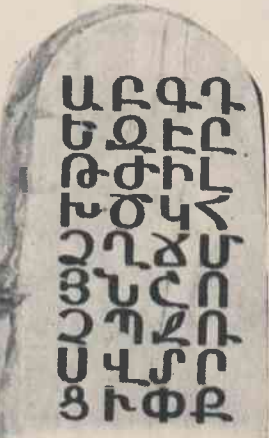
Răspunde conf. univ. VLAD BĂNĂȚEANU de la Facultatea de filologie a Universității din București.

Alfabetul armean a fost creat, la începutul secolului al V-lea, de către marele învățat al poporului armean Mesrob-Maștoț. Istoricul al Armeniei vechi, din secolul al V-lea, ca Moise din Horen, Lazăr din Pharpi și Korun — unul din discipolii lui Mesrob-Maștoț și biograful său — au lăsat o seamă de scrieri despre viața și activitatea acestui mare om. Născut acum 1.600 de ani, Mesrob a primit o educație aleasă, învățând în școli superioare grecești și siriene — unde a studiat, în afara limbilor de predare, și persana. Apoi a devenit secretar al cancelariei regale din capitala țării, Vagarsapat. Frământat de viitorul patriei sale, Maștoț și-a dat seama că poporul armean — care nu înțelegea limbile oficiale, araba și greaca, aduse în Armenia de preoți siriieni și greci — va fi în pericol să

Mesrob-Maștoț.

se desnaționalizeze dacă nu va avea o scriere proprie, cărți și școli în limba proprie. El a creat alfabetul armean care uimește și în zilele noastre lingviștii din întreaga lume prin redarea nuanțată a caracteristicilor

Alfabetul armean.

Alte de scrierile celor 36 de sunete ale limbii armeană.

Cu fonduri obținute de la regele Vramșapuh, Mesrob-Maștoț a înființat apoi, în orașele și satele Armeniei, școli cu limba de predare armeană. El a trimis sute de tineri din popor să studieze în străinătate. Intorși în țară, aceștia au devenit profesori în noile școli armenie și au constituit primele grupuri de traducători, de istorici, de filozofi și de matematicieni armeni. Datorită creării alfabetului armean de către Mesrob-Maștoț s-a dezvoltat o limbă armeană bogată și expresivă, a luat naștere o literatură armeană într-o epocă în care multe popoare din Europa nu puteau să-și exprime gândirea în scris și să învețe decât într-o limbă străină — cea latină, de exemplu. Începând din secolul al V-lea — numit „secolul de aur al literaturii” — au apărut numeroase lucrări istorice, religioase, filozofice, matematice, geografice etc. în limba armeană. Unele școli mănăstirești au devenit importante centre de cultură armeană, transformându-se mai târziu în universități — care au ajuns la o mare înflorire în secolul al XIII-lea. Alfabetul lui Mesrob-Maștoț a avut o deosebită importanță pentru înflorirea culturii poporului armean.

Nu demult, în Armenia sovietică s-au sărbătorit 1.600 de ani de la nașterea lui Mesrob-Maștoț. Cu acest prilej au apărut studii și lucrări în legătură cu marele învățat armean, s-au ținut sesiuni științifice, s-au deschis expoziții de tablouri reprezentându-l pe acest mare pionier al culturii armenie și i s-a ridicat, în numeroase orașe ale Armeniei, monumente.

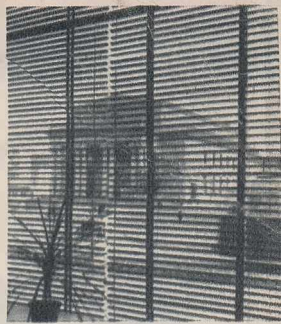
În sezonul legumelor...

Fotografia pe care v-o trimitem spre publicare am realizat-o în Gospodăria agricolă de stat din Letea Veche (regiunea Bacău) unde a fost destinată anul acesta o suprafață de 80 de hectare exclusiv culturii legumelor necesare aprovizionării orașului Bacău. Cele peste 40.000 kg de roșii, varză, mazăre etc. furnizate de G.A.S. Letea Veche în aproape două luni au ajutat ca în timpul acestui sezon pietele orașului să fie bine aprovizionate cu legume.

C. BURSUC Bacău

De la fetele corespondenți

„Așa am fotografiat eu clădirea noului teatru din Hunedoara...” (V. Onoș, Deva)

Cu... vaporul, spre Coah-lău (fotografie făcută, pe lacul de acumulare de la Bicaz, de profesor V. Bogdăneț din Bacău).

Construcții noi au fost ridicate anul acesta și la Vatra Dornei. (F. Spiru)

Cititorii către cititori

Andrei Makatrewicz, ul. Zielona 25 m. I, Lodz, R.P. Polonă, dorește să corespundă pe teme filatelic. Cunoaște polona, rusa, engleza. Vor să corespundă pe diferite teme (literatură, artă, muzică, geografie etc.) și să facă schimb de ilustrate următorii: Octavian Vlad, Brăila, str. N. Bălcescu 37 A, cartierul Radu Negru; Dumitru Cursaru, sudor, Ploiești, bd. Griviței 14-18; Gh. Rădot, muncitor, Sibiu, str. Plopii 3; Mihail Lucică Koloteu, funcționar of. P.T.T.R. Bicaz; Nellisa Nedelcu, elevă, Fălcișeni, str. Rădășeni 47; Horia Tisu, electrician, Gurahonț, bloc 1, et. 2, ap. 14, raion Brad, regiunea Hunedoara; Jean Rădulescu, Teatrul Național sala Comedia, București, str. Academiei 11. Doresc să facă schimb de ilustrate următorii: Doina Zbiera, Rodica Antohi și Adriana Popescu, studenți, Iași, str. Stoicescu 1, bloc C; Adela Alexandru, elevă, Slatina, str. Ilie Pintilie 20; Ionel Popa, elev, Deva, str. Aurel Vlaicu 67; Nelu Cismaru, elev, Reșița, str. M. Eminescu 43; Ion Bogdan, oțelar, Reșița, bloc 23 August; Angela Bădele, elevă, Bălilești, str. Progresul 102, regiunea Oltenia.

FLACĂRA

revistă social-politică și literar-artistice

Anul XI—Nr. 32 (376)
11 august 1962

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA SCINTEII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10.
int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

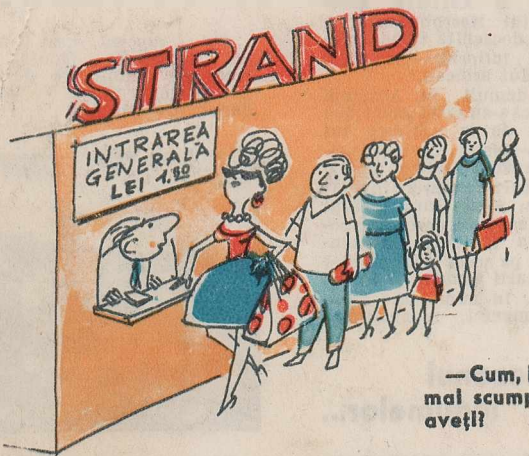
PREȚUL

ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

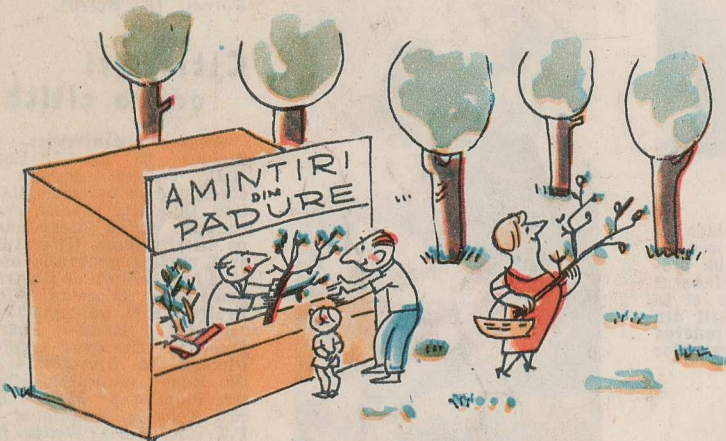

DESENE DE E. ARNO

— De data asta te-am „prins” eu.

— Cum, intrări mai scumpe nu aveți?

— O sugestie pentru protecția copacilor.

... S-a dus tot farmecul pădurii.

— Pescuitul este un sport foarte odihnitor; eu când leo la baltă ult toate...

— Să vezi că tocmal acum am să prind un pește roșu...

— Degeaba, Nas, tot n-o să te creadă.

DESENE DE DARLY

Fără cuvinte.